

opetussuunnitelma

**Ammatilliseen
peruskoulutukseen
valmentava koulutus,
VALMA**

Hyväksytty 26.8.2016

**SAVON
KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ**

Koulutus tekee hyvää!

www.sakky.fi

JOHDANTO	6
AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN Kuvaus, arvo pohja ja koulutuksen tavoitteet	7
1 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVA KOULUTUS JA SEN MUODOSTUMINEN.....	12
1.1 Koulutuksen muodostuminen	12
1.2 Koulutuksen osat.....	12
2 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN OSAAMISTAVOITTEET JA OSAAMISEN ARVIOINTI.....	14
2.1 Pakollinen koulutuksen osa, 10 osp.....	14
2.1.1 Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen 10 osp.....	14
2.1.1.1 Opiskelijan itsetuntemus	14
2.1.1.2 Koulutuksen ja ammattien tuntemus	16
2.1.1.3 Oppimisen yleisvalmiudet.....	17
2.1.1.4 Työelämään, ammatteihin ja oppisopimuskoulutukseen perehtyminen	19
2.1.1.5 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja jatkosuunnitelmat	20
2.2 Valinnaiset koulutuksen osat, valittava yhteensä 50 osp.....	22
2.2.1 Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 10 - 30 osp.....	22
2.2.1.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, äidinkieli	22
2.2.1.1.1 Opiskelutaidot ja tiedonhaku.....	23
2.2.1.1.2 Vuorovaikutus	23
2.2.1.1.3 Kirjoittamisen taidot	23
2.2.1.1.4 Verkkoviestintä ja kulttuuri.....	23
2.2.1.2 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, S2.....	25
2.2.1.2.1 Opiskelutaidot ja tiedonhaku.....	26
2.2.1.2.2 Vuorovaikutus	26
2.2.1.2.3 Kirjoittamisen taidot	26
2.2.1.2.4 Suomen kieli ja kulttuuri	26
2.2.1.2.5 Puhutaan suomea	26

2.2.1.2.6 Kirjoitetaan suomea	26
2.2.1.2.7 Arjen tekstitaidot	26
2.2.1.2.8 Minä ja erilaiset tekstit	27
2.2.1.2.9 YKI -kirjoittaminen ja luetun ymmärtäminen	27
2.2.1.2.10 Arkielämän puheviestintä	27
2.2.1.2.11 Puhekieli ja murteet.....	27
2.2.1.2.12 Draama.....	27
2.2.1.2.13 Esitelmä.....	27
2.2.1.2.14 YKI -puhuminen ja kuullun ymmärtäminen	27
2.2.1.2.15 Kieliopin kertausta 1	27
2.2.1.2.16 Kieliopin kertausta 2	28
2.2.1.2.17 Kieliopin extra	28
2.2.1.3 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, englantia.....	30
2.2.1.3.1 Englannin perusteet	30
2.2.1.3.2 Brush up your English	30
2.2.1.3.3 English for You	31
2.2.1.4 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, matematiikka	32
2.2.1.4.1 Arkimatematiikka	33
2.2.1.4.2 Peruskoulun kertaaminen.....	33
2.2.1.4.3 Peruslaskutoimitukset.....	33
2.2.1.4.4 Prosenttilaskut	33
2.2.1.4.5 Geometria	33
2.2.1.5 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, fysiikka ja kemia.....	35
2.2.1.5.1 Fysiikka	35
2.2.1.5.2 Kemia	35
2.2.1.6 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, tieto- ja viestintäteknologia.....	36
2.2.1.6.1 Tieto- ja viestintäteknikka sekä sen hyödyntäminen.....	37
2.2.1.6.2 Sosiaalinen media	37
2.2.1.7 Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen	38
2.2.1.7.1 Yhteiskuntataidot.....	39
2.2.1.7.2 EU tutuksi	39
2.2.2 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen 10 - 20 osp	41

2.2.2.1 Työelämätaidot	41
2.2.2.1.1 Työnhaku	41
2.2.2.1.2 Työyhteisön jäseneksi	41
2.2.2.1.3 Osaava työntekijä.....	41
2.2.2.2 Ammatteihin ja koulutukseen tutustuminen.....	43
2.2.2.3 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen.....	44
2.2.3 Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen 10 - 20 osp	46
2.2.3.1 Kortit (työturvallisuus, ensiapu, hygienia, tulityö).....	47
2.2.3.2 Asumisen ja arjenhallinta.....	47
2.2.3.3 Terveellinen ja taloudellinen ruoka	49
2.2.3.4 Harrastus ja vapaa-ajan taidot.....	50
2.2.3.5 Kädentaidot.....	52
2.2.3.6 Taide ja kulttuuri	54
2.2.3.7 Liikunta ja työkyky.....	56
2.2.3.8 Terveystieto ja työkyky	56
2.2.4 Ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet 0 - 10 osp	59
2.2.4.1 Ammatillisen tutkinnon osat ammattialoilla suoritettuna	59
2.2.4.2 Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen.....	59
2.2.4.2.1 Etiikkaa ja elämää	59
2.2.4.2.2 Psykologia, ihmisen toiminnan ymmärtäminen	61
2.2.4.2.3 Psykologia, psyykinen kehitys ja vuorovaikutussuhteet	61
2.2.4.2.4 Psykologia, työntekijänä kehittyminen.....	61
2.2.4.2.5 Kulttuurien tuntemus, samalla viivalla	63
2.2.4.2.6 Kulttuurien tuntemus, kulttuurit tutuksi	63
2.2.4.2.7 Kulttuurien tuntemus, tunne ammattisi.....	64
2.2.4.3 Ympäristöosaaminen	66
2.2.4.3.1 Ympäristölainsäädäntö	66
2.2.4.3.2 Kestävä ympäristö.....	66
2.2.4.3.3 Kestävä kulutus	66
2.2.4.4 Yrittäjyys ja yritystoiminta	68
2.2.4.4.1 Yrittäjyys ja yritystoiminta	68
2.2.5 Vapaasti valittavat koulutuksen osat 0 - 5 osp.....	70

2.2.5.1	Opinnot ammatillisen tutkinnon tavoittein työpaikoilla tai ammattialalla	70
2.2.5.2	Yhteiset projektit kummiyrityksen, kolmannen sektorin tai opintoalan kanssa	70
2.2.5.3	Peruskoulun oppiaineita kertaava paja	70
2.2.5.4	Suomi toisena kielenä -opintoja	70

JOHDANTO

Ammatillista peruskoulutusta koskevan lain 630/1998 (muutokset 787/2014 ja 246/2015) mukaan Opetushallitus määrää koulutuksen perusteet ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavalle koulutukselle. Koulutuksen perusteissa määrätään koulutuksen muodostuminen pakollisista ja valinnaisista koulutuksen osista, koulutuksen osien laajuus osaamispisteinä ja koulutuksen osien osaamistavoitteet ja osaamisen arviointi.

Lakiin perustuvana tutkintoon johtamattomana valmentavana koulutuksena voidaan järjestää ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen hakeutumiseen sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto. Koulutus on ensisijaisesti tarkoitettu vailla toisen asteen tutkintoa oleville perusopetuksen päättäneille nuorille. Koulutukseen voivat kuitenkin osallistua myös aikuiset, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen siirtymiseksi.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa opiskelijalla on mahdollisuus valmentautua oppisopimuskoulutukseen yksilöllisten valintojen avulla.

Opiskelija voi missä tahansa vaiheessa valmentavaa koulutusta siirtyä suorittamaan tutkintotavoitteista ammatillista koulutusta joko ammatillisena peruskoulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena, jos hänellä on riittävät valmiudet. Oppisopimuskoulutukseen siirtyminen edellyttää sopivan oppisopimuspaikan löytymistä.

AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN KUVAUS, ARVOPOHJA JA KOULUTUKSEN TAVOITTEET

Koulutuksen kuvaus

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa on yhdistetty neljä aiempaa eri kohderyhmille suunnattua valmistavaa, valmentavaa, ohjaavaa ja kuntouttavaa koulutusta. Yhdistämisen tarkoituksena oli muodostaa perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheeseen toimiva ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava yhtenäinen koulutuskokonaisuus, jossa kuitenkin huomioidaan erilaisten kohderyhmien erityistarpeet. Valmentava koulutus mahdollistaa yksilölliset opintopolut ja joustavoittaa siirtymistä tutkintotavoitteiseen ammatilliseen koulutukseen. Koulutuksen tarkoitus on edistää nivelvaiheen sujuvuutta, lisätä ammatillisen peruskoulutuksen läpäisyä ja näin ollen vastata koulutustakuun tavoitteisiin.

Koulutus on opiskelijalähtöistä ja perustuu alkukartoituksen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisiin tarpeisiin ja kiinnostuksen kohteisiin. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma mahdollistaa koulutuksen suuntaamisen yksilöllisesti ja osaamistavoitteiden henkilökohtaisen valinnaisuuden. Koulutus on opiskelijalle kasvun, suunnittelun ja vaihtoehtojen punnitseminen aikaa.

Koulutuksessa on pakollinen koulutuksen osa ja sen lisäksi valinnaisia koulutuksen osia sekä liikkumavaraa koulutuksen osien osaamispisteissä. Näin opiskelija voi suunnitella opintonsa joustavasti henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

Koulutuksen ensisijaisena kohderyhmänä ovat perusopetuksen päättäneet nuoret, jotka tarvitsevat opiskeluvalmiuksien vahvistamista sekä ohjausta ja tukea koulutuksen ja ammatin valinnassa... Kohderyhmänä ovat myös eri syistä koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret, jotka eivät ole löytäneet itselleen sopivaa koulutuspaikkaa. Koulutus edistää myös erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttajataustaisten nuorten tasa-vertaisuutta koulutuksessa, työelämässä ja hyvän elämän saavuttamisessa yhteiskunnan jäsenenä.

Koulutus on suunnattu ensisijaisesti nuorille, mutta koulutukseen voivat osallistua myös aikuiset, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen koulutukseen siirtymiseksi. Aikuiskohderyhmiä voivat olla erityisesti maahanmuuttajat sekä alan vaihtajat tai uudelleen kouluttautuvat henkilöt, joiden opiskeluvalmiuksissa on puutteita. Koulutuk-

seen tulevien maahanmuuttajien tai maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kielitaidon tulisi olla suomen tai ruotsin kielessä kielitaidon tasojen kuvausasteikolla tasoa A2.2.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus suuntautuu ammatilliseen koulutukseen ja eroaa tässä suhteessa muista nivelvaiheen koulutuksista. Koulutuksella on tiivis yhteys työelämään, ja koulutuksen aikana on mahdollisuus suorittaa myös ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia. Lisäksi koulutusta järjestettäessä toimitaan yhteistyössä muiden nivelvaiheen sidosryhmien, kuten työpajatoimijoiden, sosiaali-, terveys- ja nuorisotyön viranomaisten sekä myös perusopetuksen järjestäjien kanssa.

Oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen sisältyy ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen. Oppisopimuskoulutukseen valmentautuvat opiskelijat voivat suorittaa henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti koulutuksen osien vaihtoehtoista itselleen sopivat (yhteensä vähintään 30 osp). Oppisopimuskoulutukseen valmentautuvalla opiskelijalla on mahdollisuus missä vaiheessa tahansa valmentavaa koulutusta siirtyä oppisopimusmuotoiseen tutkintotavoitteiseen ammatilliseen koulutukseen, kun hän löytää sopivan oppisopimuspaikan.

Koulutuksen arvoperusta

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus edistää koulutuksellista tasa-arvoa. Jokaisella opiskelijalla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ammatilliseen koulutukseen sekä sijoittua koulutuksen jälkeen työhön ja yhteiskuntaan täysivaltaisena kansalaisena. Koulutuksen toteuttamisen keskeinen arvo on opiskelijälähtöisyys, jonka työvälteenä toimii henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Koulutuksen tavoitteena on tukea myös yhteisöllisyyttä ja yhdessä toimimista, jolloin opiskelija voi saada muilta tukea ja näin ollen kokea oppimisympäristön turvallisuutta. Koulutuksen keskeisiä arvoja ovat myös ihmisoikeuksien ja yksilöiden kunnioittaminen sekä toisten huomioon ottaminen.

Koulutuksen tavoitteet

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen hakeutumiseksi

sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto. Koulutuksen tavoite on myös edistää tasa-arvoa ja esteettömyyttä koulutuksessa. Koulutuksen avulla voidaan vahvistaa opiskelijoiden valmiuksia hakeutua jatkokoulutukseen ja suorittaa ammatillinen perustutkinto. Opiskelijoiden tulee saada riittävästi ohjausta ja tu-

kea opinnoissa sekä tietoa erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista. Koulutuksen tavoitteena on parantaa opiskelijan oppimaan oppimisen taitoja ja vahvistaa opiskelunvalmiuksia tulevaisuutta varten.

Erityistä tukea tarvitseville voidaan tarvittaessa liittää koulutukseen yhteistyössä kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa järjestettävää toimintaa, joka edistää opiskelijan kokonaiskuntoutusta. Pääpaino on pedagogisella, oppimista tukevalla kuntoutuksella. Sillä tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka vahvistavat opiskelijoiden hyvinvointia, yksilöllisiä oppimisvalmiuksia ja osallistumismahdollisuuksia. Pedagogisen kuntoutuksen lähtökohtana ovat opiskelijan yksilölliset oppimisedellytykset, tarpeet ja odotukset, toimintakyky ja voimavarat.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Koulutuksen aikana valmentaudutaan myös elinikäisen oppimisen avaintaitojen saavuttamiseen. Avaintaitojen tavoitteena on tukea sellaisen osaamisen kehittymistä, jota tarvitaan jatkuvassa oppimisessa, työelämän tilanteissa selviytymisessä ja tulevaisuuden uusissa haasteissa. Elinikäisen oppimisen avaintaidot sisältyvät tarkemmin eri ammatillisten perustutkintojen ammattitaitovaatimuksiin.

Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kuvaus

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Opiskelija suunnittelee toimintaansa sekä kehittää itseään ja työtään. Hän arvioi omaa osaamistaan. Hän ratkaisee työssään ongelmia sekä tekee valintoja ja päätöksiä. Hän toimii työssään joustavasti, innovatiivisesti ja uutta luovasti. Hän hankkii tietoa, jäsenteää, arvioi ja soveltaa sitä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Opiskelija toimii tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja selkeästi, rakentavasti ja luottamusta herättäen. Hän toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ja työryhmän jäsenenä sekä kohtelee erilaisia ihmisiä tasavertaisesti. Hän noudattaa yleisesti hyväksytyjä käyttäytymissääntöjä ja toimintatapoja. Hän hyödyntää saamaansa palautetta toiminnassaan.

Ammattietiikka

Opiskelija toimii työssään ammatin arvoperustan mukaisesti. Hän sitoutuu työhönsä ja toimii vastuullisesti noudattaen tehtyjä sopimuksia ja ammattiinsa kuuluvaa etiikkaa.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Opiskelija toimii turvallisesti ja vastuullisesti työ- ja vapaa-aikana sekä liikenteessä ja ylläpitää terveellisiä elintapoja sekä toiminta- ja työkykyään. Hän työskentelee ergonomisesti ja hyödyntää alallaan tarvittavan terveysliikunnan sekä ehkäisee työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja.

Aloitekyky ja yrittäjäyys

Opiskelija edistää toiminnallaan tavoitteiden saavuttamista. Hän toimii aloitteellisesti ja asiakaslähtöisesti työntekijänä ja/tai yrittäjänä. Hän suunnittelee toimintaansa ja työskentelee tavoitteiden saavuttamiseksi. Hän toimii taloudellisesti ja tuloksellisesti ja johtaa itseään. Hän mitoitaa oman työnsä tavoitteiden mukaan.

Kestävä kehitys

Opiskelija toimii ammatinsa kestävän kehityksen ekologisten, taloudellisten, sosiaalisten sekä kulttuuristen periaatteiden mukaisesti. Hän noudattaa alan työtehtävissä keskeisiä kestävän kehityksen säädöksiä, määräyksiä ja sopimuksia.

Estetiikka

Opiskelija ottaa toiminnassaan huomioon oman alansa esteettiset tekijät. Hän edistää tai ylläpitää työympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä.

Viestintä ja mediaosaaminen

Opiskelija viestii monimuotoisesti ja vuorovaikutteisesti tilanteeseen sopivalla tavalla hyödyntäen kielitaitoaan. Hän havainnoi, tulkitsee sekä arvioi kriittisesti erilaisia mediatuotteita, käyttää mediaa ja viestintäteknologiaa sekä tuottaa media-aineistoja.

Matematiikka ja luonnontieteet

Opiskelija käyttää peruslaskutoimituksia työssä vaadittavien ja arkipäivän laskutehtävien ratkaisemisessa. Hän käyttää esim. kaavoja, kuvaajia, kuvioita ja tilastoja ammattehtävien ja -ongelmien ratkaisemisessa, ja hän soveltaa fysiikan ja kemian lainalaisuuksiin perustuvia menetelmiä ja toimintatapoja työssään.

Teknologia ja tietotekniikka

Opiskelija hyödyntää ammatissa käytettäviä teknologioita monipuolisesti. Hän ottaa työssään huomioon tekniikan hyödyt, rajoitukset ja riskit. Hän käyttää tietotekniikkaa monipuolisesti ammatissaan ja kansalaisena.

Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Opiskelija käyttää hyödykseen tietoa yhteiskunnan perusrakenteista ja toimintavoista sekä osallistuu rakentavalla tavalla yhteisön toimintaan ja päätöksentekoon. Hän toimii

oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti sekä työssä että arkielämässä. Hän pyrkii aktiivisella toiminnalla vaikuttamaan epäkohtien poistamiseen. Hän noudattaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakeja. Hän toimii asiallisesti ja työelämän vaatimusten mukaisesti eri kulttuuritaustan omaavien ihmisten kanssa kotimaassa ja kansainvälisissä toiminnoissa.

1 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVA KOULUTUS JA SEN MUODOSTUMINEN

1.1 Koulutuksen muodostuminen

Koulutuksen laajuus on 60 osaamispistettä ja koulutus muodostuu pakollisista, valinnaisista ja vapaasti valittavista koulutuksen osista. Muodostumistaulukon numerointi viittaa luvussa 1.2 käytettyyn koulutuksen osien numerointiin.

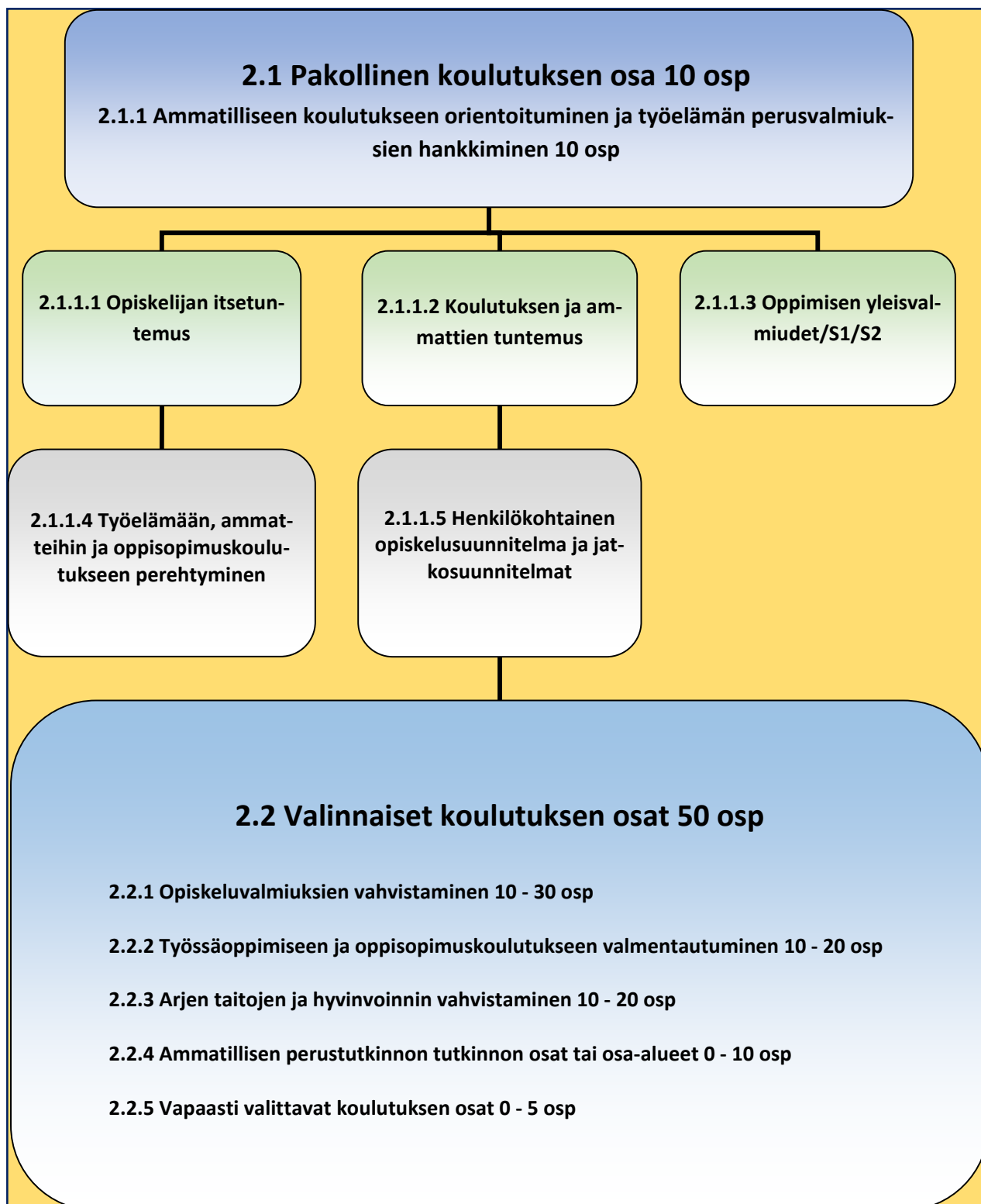
Koulutuksessa on yksi pakollinen osa sekä valinnaisia koulutuksen osia. Valinnaisista koulutuksen osista (2.2) opiskelija valitsee omien tavoitteidensa mukaisesti 50 osaamispistettä vastaavia osaamistavoitteita kohdista 2.2.1–2.2.5. Oppiaineiden valintatarjotin on opetussuunnitelman liitteenä (Liite 1).

Koulutuksen valinnaisten osien osaamistavoitteet on määritelty laajuudeltaan koulutuksen osan suurimman osaamispistemäärän mukaan. Niistä voidaan laatia pienempiä kokonaisuuksia koulutuksen osan osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien pohjalta. Linkki OPH:n koulutuksen perusteisiin: [Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus](#)

1.2 Koulutuksen osat

2.1 Pakollinen koulutuksen osa	Laajuus osaamispisteinä
2.1.1 Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen	10 osp
2.2 Valinnaiset koulutuksen osat	50 osp
2.2.1 Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen	10 - 30 osp
2.2.2 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen	10 - 20 osp
2.2.3 Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen	10 - 20 osp
2.2.4 Ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet	0 - 10 osp
2.2.5 Vapaasti valittavat koulutuksen osat	0 - 5 osp

Kaikki koulutuksen osat voidaan suorittaa myös VALMA-pajassa.

2 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN OSAAMISTAVOITTEET JA OSAAMISEN ARVIOINTI

2.1 Pakollinen koulutuksen osa, 10 osp

2.1.1 Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen 10 osp

Opiskelija on selvillä kiinnostuksen kohteistaan sekä valmiuksistaan ja mahdollisista esteistään suhteessa koulutukseen ja työelämään. Opiskelija hankkii tietoa koulutuksista, käytännön työelämästä ja ammasteista. Hän oppii tekemään ammatinvalintaa, koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja sekä hyödyntämään saamaansa palautetta. Hän valmistautuu opiskelemaan ammatillisessa tutkintotavoitteisessa koulutuksessa sekä suorittamaan ammatillisen perustutkinnon joko ammatillisena peruskoulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena.

2.1.1.1 Opiskelijan itsetuntemus

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- selvittää fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiään uran- ja ammatinvalinnan pohjaksi ja tunnistaa kehittymistarpeitaan
- tunnistaa omia kiinnostuksiaan, soveltuvuuttaan ja mahdollisia esteitään oppijana koulutusta suunniteltaessa
- selvittää omalle elämälle asettamia tavoitteita ja toiveita sekä tunnistaa elämäntilanteensa mahdollisia haasteita
- parantaa mahdollisuuksiaan suorittaa ammatillinen perustutkinto.

KESKEINEN SISÄLTÖ

- opiskelijahaastattelu
- koulutuksen sisältö (VALMA:n OPS)
- lähtökartoitus: vahvuudet, opiskelutaidot ja opiskeluissa tarvittava tuki (suhtautuminen opiskeluun; oppimisvalmiudet; työskentelytottumukset; terveys; lähiyhteisön tuki opinnoille; elämännhallintataidot; ryhmään sopeutuminen; ohjeiden ja sääntöjen noudattaminen)
- omien vahvuuksien ja kehitettävien kohteiden tunnistamisen kautta tavoitteet oppimiselle
- tavoite siirtymisestä ammattialalle ja oman opintopolun valinta
- elämänkaari
- minäkuva
- itsetunto ja sen rakentuminen
- elämännhallinta
- arvot ja asenteet
- motivaatio
- erilaiset testit (kyvyt, kiinnostukset, matematiikka- ja LUKI-testit)

OSAAMISEN HANKKIMINEN

- henkilökohtaiset keskustelut
- luokka- ja atk-luokkaopiskelu sekä muut oppimisympäristöt
- itsenäinen opiskelu, ryhmä- ja parityöskentely, verkko-opiskelu

OSAAMISEN ARVIOINTI

Osaaminen arvioidaan hyväksytyt -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- arvioi realistisesti ammatinvalintaedellytyksiään ja selkiyttää tavoitteitaan suhteessa koulutusten vaatimuksiin
- tunnistaa ja tuo ilmi kiinnostuksiaan, vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja mahdollisia esteitä elämänuraa suunniteltaessa

- arvioi omaa käytännön työskentelyään suhteessa tavoitteisiinsa ja työskentelee suunnitelmallisesti omien (oppimis)tavoitteidensa mukaisesti
- osaa hakea tukea opiskeluun ja elämäntilanteeseen mahdollisesti liittyviin haasteisiin ja niiden ratkaisemiseen

2.1.1.2 Koulutuksen ja ammattien tuntemus

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- tuntee Suomen koulutusjärjestelmän periaatteet ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen muodot, ammatillisen perustutkinnon suorittamistavat ja muita koulutuksia
- on selvillä eri ammanteista ja työympäristöistä sekä itseään kiinnostavien ammattien perusedellytyksistä tavoitteena löytää itselleen sopiva koulutusmuoto
- perehtyy eri koulutusalojen pääsyaatimuksiin, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin.

KESKEINEN SISÄLTÖ

- Suomen koulutusjärjestelmä
- toisen asteen koulutuksen tutkintorakenne
- erilaiset tavat suorittaa tutkinto tai tutkinnon osa: perustutkinto, oppisopimuskoulutus, aikuiskoulutus
- eri ammattien ja koulutuksien tunteminen sekä alojen ammattitaito- ja terveydentilavaatimukset
- hakeminen eri koulutuksiin, hakumenettelyt ja valintakriteerit
- yhteisvalinnan pisteiden laskeminen ja soveltuvuuskokeen merkitys valinnassa
- perustutkinnon arviointimenetelmät ja opintojen tunnistamisen ja tunnustamisen periaatteet: VALMA- opinnoista, muista opinnoista ja työelämästä)
- jatko-opintomahdollisuudet ammattikorkeakoulussa, yliopistossa sekä ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa
- elinikäisen oppimisen avaintaidot ja ammatillisen kasvun käsite

OSAAMISEN HANKKIMINEN

- ammattihaastattelut, lehdet, esitteet, media, Internetistä haettava tieto
- opettajan johdolla itsenäisesti tapahtuva työskentely sekä pari- ja ryhmätyöskentely, vierailut, vierailevat luennot

OSAAMISEN ARVIOINTI

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija

- hankkii tietoa koulutuksista ja ammateista käyttäen monipuolisesti eri lähteitä ja välineitä
- asettaa realistisesti koulutustavoitteita ja tekee toteuttamiskelpoisen urasuunnitelman sekä vaihtoehtoisia jatkosuunnitelmia
- hakee kiinnostuksensa mukaisesti koulutuksiin ja tietää mistä saa lisätietoa

2.1.1.3 Oppimisen yleisvalmiudet

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- arvioi omia opiskelutaitojaan ja oman oppimisensa vahvuuksia sekä kehittämiskohtia
- asettaa omia oppimistavoitteitaan
- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa erilaisia viestintä- ja kommunikointikeinoja käyttäen
- osaa toimia ryhmätyötilanteissa ja oppii ryhmän avulla.
- tunnistaa oman tapansa oppia ja löytää itselleen sopivia oppimisstrategioita
- motivoituu ja sitoutuu opiskeluun
- oppii ottamaan vastaan ja antamaan palautetta sekä arvioimaan itseään

KESKEINEN SISÄLTÖ

- omien opintojen suunnittelu, seuraaminen ja ohjaaminen (Hops/Wilma)
- roolien, normien ja ryhädynamiikan vaikutus omassa toiminnassa ja suhtautumisessa eri kulttuuritaustoista tulevien ryhmän jäsenten kanssa työskentelyyn
- sosiaalinen vuorovaikutus ja ryhmäkäyttäytyminen
- ryhmän muodostumisen periaatteet ja roolit
- tutustumisharjoitukset ja vastuullinen toiminta ryhmän jäsenenä ja oppilaitosyhteisössä
- erilaiset työtavat ja ryhmät: vuorovaikutustilanteiden harjoittelu ja vuorovaikutustaitojen soveltaminen
- yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentelytaidot
- vastuullinen ja itseohjautuva opiskeluote
- tavoitteiden asettelu ja motivaatiotekijöiden merkitys oppimisessa
- opiskelutekniikat ja strategiat
- itsearviointitaidot, palautteen antaminen ja vastaanottaminen

OSAAMISEN HANKKIMINEN

- toiminnalliset harjoitteet
- projektityöt, yksilö- ja ryhmätyöskentely
- ajankohtainen kirjallisuus, Internetistä haettava tieto
- leirikoulu ja/tai etsivä nuorisotyön menetelmät ja/tai elämyspedagogiikka
- seurakunnan toiminta yms. menetelmät

OSAAMISEN ARVIOINTI

- osaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija
- kehittää aktiivisesti omia opiskelutaitojaan ja opiskelee itselleen parhaiten soveltuvalla opiskelutyyllillä
- kommunikoi ammatillisen peruskoulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla
- toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ryhmän jäsenenä

2.1.1.4 Työelämään, ammatteihin ja oppisopimuskoulutukseen perehtyminen

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- tutustuu ammatilliseen opiskeluun käytännössä ja hahmottaa työssäoppimisen osana tutkintoon johtavaa ammatillista koulutusta
- hankkii työpaikalla kokemusta ja tietoa ammateista, työtehtävistä ja työympäristöistä ja muodostaa käsityksen soveltuvuudestaan toimia eri ammateissa
- ymmärtää sosiaalisten taitojen merkityksen työelämässä ja työryhmien jäsenenä
- tuntee työnhakumenetelmiä ja työllistymiseen vaikuttavia tekijöitä
- tuntee oppisopimuskoulutuksen peruseriaatteen ja edellytykset siihen osallistumiselle
- tuntee työelämän pelisäännöt ja tehdyt sopimukset sekä noudattaa niitä käytännössä
- tietää tarvitsemansa työturvallisuusohjeet ja noudattaa niitä
- ottaa vastaan ohjausta ja palautetta työpaikkaohjaajalta ja ohjaavalta opettajalta.

KESKEINEN SISÄLTÖ

- työntekoa koskevat yleiset lait, normit ja tavat
- työelämän pelisäännöt ja miten työpaikalla käyttäytyään
- työpaikan hakuun liittyvät käytännöt ja työhaastattelun harjoittelu
- tieto eri ammateista ja vertailu omiin taitoihin
- oppisopimuskoulutuksen peruseriaatteen
- tutustuminen opintoaloihin ryhmänä
- suunnitelma opintoaloihin tutustumisesta
- käytänteet ammattialoilla tutustuttaessa: turvallisuus- hygieniat ym. määräykset
- työssäoppimiseen valmentautumisjakson tavoitteet ja periaatteet
- tiedon haku ja suunnitelma työssäoppimispaikoista
- opintoaloilla tai työssäoppimisessa tarvittavat kortit (hygieniat, työturvallisuus, tulityö)

OSAAMISEN HANKKIMINEN

- luokkahuonetyöskentely
- vierailut ammattialoille ja työpaikoille
- työssäoppimispaikan haku
- tehtäväpaketit (paperiset, sähköiset) itsenäisesti ja/tai ohjatusti, työssäoppimispaikalla tai kotona.
- verkkomateriaalin ja tietotekniikan hyödyntäminen ohjauksessa ja oppimisessa.
- ryhmä- ja projektityöt

OSAAMISEN ARVIOINTI

Osaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- perehtyy työelämään ja/tai oppisopimukseen koulutusmuotona sovitulla tavalla
- tuntee erilaisia työelämäympäristöjä ja työtehtäviä
- osaa käyttää erilaisia työllistymiseen ja työn tekemiseen liittyviä tukipalveluita ja -toimia
- noudattaa työelämän keskeisiä pelisääntöjä, tehtyjä sopimuksia ja työturvallisuusohjeita
- vastaanottaa saamansa palautteen asiallisesti ja hyödyntää sitä tavoitteiden asettelussa
- osaa toimia ammattialalla tutustumisjaksolla
- osaa hakea työssäoppimispaikan

2.1.1.5 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja jatkosuunnitelmat

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- ymmärtää, miten koulutus vaikuttaa ammattitaidon saavuttamiseen ja töihin sijoittumiseen
- osaa laatia henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman ja käyttää sitä opintojensa pohjana ja tehdessään yksilöllisiä valintoja

<ul style="list-style-type: none"> • tekee Valma -opintojen jälkeisen jatkosuunnitelman
<p>KESKEINEN SISÄLTÖ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) tekeminen ja päivittäminen • WILMA:n käyttö opiskelun suunnittelussa ja käytännön toteutuksessa • yhteishaun Demo-versiossa opintoalavalinnan suunnittelu ja tekeminen • yhteisvalinnan haun tekeminen (perustutkinto, AMK, lukio) • vapaamuotoisen hakemisen sekä erillishaun käytänteiden tunteminen ja tarvittaessa hakemuksen tekeminen • työelämäpalvelujen tunteminen ja hakeutumiskäytännöt • mahdolliset yhteistyötahot (etsivä nuorisotyö, sosiaalialan palvelut jne.)
<p>OSAAMISEN HANKKIMINEN</p>
<ul style="list-style-type: none"> • henkilökohtainen ohjaus • ryhmäohjaus • tietotekniikkaohjelmat (Wilma, Opintopolku -sivusto jne.) • TE-toimisto
<p>OSAAMISEN ARVIOINTI</p>
<p>Osaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> • laatii opiskelun alkaessa yhdessä opettajien kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jossa asettaa koulutustaan ja kehitystään koskevia tavoitteita • seuraa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman etenemistä ja ottaa vastuun opiskelustaan • on selvillä siitä, miten hakeutua ammatilliseen peruskoulutukseen, ammattikorkeakouluopetukseen tai oppisopimuskoulutukseen • hänellä on koulutuksen päättyessä jatkosuunnitelma

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi.

2.2 Valinnaiset koulutuksen osat, valittava yhteensä 50 osp

Opiskelija saavuttaa opiskelutaidot, jotka tukevat oppimista sekä valmentavassa koulutuksessa että ammatillisessa peruskoulutuksessa. Opiskelija vahvistaa tietopohjaansa ja sitoutuu opiskeluun. Hän parantaa mahdollisuuksiaan tulla valituksi ammatilliseen koulutukseen sekä tarvittaessa korottaa perusopetuksen oppimäärän arvosanoja. Oppimisen vahvistamisen osa-alueet valitaan opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

2.2.1 Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 10 - 30 osp

2.2.1.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, äidinkieli

Tämä koulutuksen osa-alue voi sisältää suomi/ruotsi äidinkielenä tai suomi/ruotsi toisena kielenä (S2/R2)-opintoja, vieraan kielen opintoja sekä toisen kotimaisen kielen opintoja ja muita viestintä- ja vuorovaikutustaitoja tukevia opintoja.

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- kehittää ja arvioi opiskelutaitojaan, monilukutaitoaan ja viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan käyttäen itselleen soveltuvia kommunikointikeinoja
- arvioi ja kehittää suomen tai ruotsin kielen taitoaan ja tunnistaa eri tekstilajeja sekä hallitsee ammattiviestinnän perusteita
- osaa hakea tietoa eri tietolähteitä ja välineitä käyttäen sekä toimia monimediaisessa ympäristössä
- ymmärtää toisen kotimaisen kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin toisen kotimaisen kielen opintoihin

Vieraskielisten opiskelijoiden/maahanmuuttajien suomen/ruotsin kielen tavoitteena on saavuttaa B1-tasoinen kielitaito kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa.

Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteet

Opiskelija

- osaa viestiä ja toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- ymmärtää eri tekstilajien olennaisen sisällön ja tarkoituksen
- osaa hakea tietoa eri tietolähteistä ja käyttää tietoa sekä noudattaa lähteiden käytön periaatteita
- osaa hyödyntää mediaa ja verkon tarjoamia viestintä- ja vuorovaikutusvälineitä opiskelussaan sekä tehdä osaamistaan näkyväksi
- osaa laatia erilaisia kirjallisia töitä mm. referaatti, raportti, essee
- osaa hyödyntää äidinkielen oppimisen luku- ja opiskelustrategioita
- ymmärtää äidinkielen sekä kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkityksen alan ja ammatin kannalta
- osaa arvioida ja kehittää omaa äidinkielen tai S2 taitoaan

KESKEINEN SISÄLTÖ

2.2.1.1.1 Opiskelutaidot ja tiedonhaku

- luki- ja äidinkielen lähtötasotesti
- omien äidinkielen taitojen arvioiminen
- tiedonhaku, lähteiden käyttö
- äidinkielen oppimisen luku- ja opiskelutaitojen kehittäminen

2.2.1.1.2 Vuorovaikutus

- erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelu ja vuorovaikutustaitojen soveltaminen
- puhe-esitys ja/tai muu suullinen esitys

2.2.1.1.3 Kirjoittamisen taidot

- asiakirjastandardi
- tekstin rakenteen ja oikeinkirjoituksen perusteet

2.2.1.1.4 Verkkoviestintä ja kulttuuri

- tekee osaamistaan näkyväksi jonkin verkkoviestintävälineen avulla

- tutustuu kaunokirjallisuuteen ja/tai muuhun kulttuuriin
- verkkoyhteisöjen hyödyntäminen ja digitaalisen ympäristön etiketin tunteminen

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- lähi- ja tarvittaessa etäoppimisympäristöt
- verkko
- työpaikat tai työpaikan kaltaiset ympäristöt

Oppimismenetelmät

- lähiopetukseen osallistuminen ja tarvittaessa lisäksi erilaiset ohjatut etäoppimisen muodot
- kirjalliset ja suulliset tehtävät
- ryhmätyöskentely
- itsenäinen työskentely
- tiedonhaku verkko- ja muista lähteistä
- mahdollinen integrointi muihin opintoihin

OSAAMISEN ARVIOINTI

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hyväksytty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää, tulkitsee ja tuottaa suullisia, kirjallisia ja kuvallisia tekstejä suomen tai ruotsin kielellä arkielämän, ammatillisen koulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla
- viestii aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä tilanteen mukaisella tavalla sekä noudattaa turvallisen netin käytön periaatteita
- hankkii tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä arvioi tietoa ja sen lähteitä kriittisesti
- arviointi suoritetaan hyväksytty -arvioinnilla
- arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkin lisäksi
- opinnot voidaan suorittaa ja arvioida ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään **Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia**
 - opiskelijan osaamista arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen

- kirjalliset ja/tai suulliset arviointimenetelmät
- kirjalliset työt
- suulliset esitykset ja muut esitykset
- itsearviointi ja mahdollinen vertaisarviointi
- Valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset.
Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: [liiketalouden perustutkinto. merkonomi](#)
- Osaamisen arvioi opetuksesta vastaava opettaja opiskelijan saavutettua osaamistavoitteet

2.2.1.2 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, S2

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- osaa viestiä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- ymmärtää ja tulkitsee omaan alaan liittyviä erilaisia tekstilajeja ja laajentaa sana- ja ilmaisuväriänsä
- osaa hyödyntää mediaa ja verkon tarjoamia viestintä- ja vuorovaikutusvälineitä
- osaa hakea tietoa eri tietolähteistä sekä noudattaa lähteiden käytön periaatteita
- osaa laatia alaan liittyviä kirjallisia töitä
- osaa toimia kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisessa ympäristössä
- osaa arvioida ja kehittää suomi toisena kielenä – taitoaan
- osaa kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan
- osaa kehittää esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan
- osaa kehittää erilaisten tekstilajien ymmärtämis- ja tulkintataitojaan
- osaa kehittää tekstien tuottamisen taitoja
- saavuttaa edellytykset osallistua suomen kieliseen opetukseen
- tutustuu työelämässä ja ammatillisissa opinnoissa tarvittaviin ilmaisutapoihin ja keskeiseen sanastoon
- osaa toimia itsenäisesti suomen kielellä erilaisissa tilanteissa
- pyritään antamaan oppilaille välineitä kielen ilmiöiden erittelemiseen
- osaa kielitiedon myötä edistää myös kielenkäytön taitoja
- vahvistaa luontaista kielitajua
- osaa uusien tapausten ja esimerkkien pohjalta keskustella ja päätellä laajempia ja yleisempiä säännönmukaisuuksia

- osaa hyödyntää omaa kieltä mahdollisuuksien mukaan kielen rakenteen, sanaston ja tyylien tarkkailussa

KESKEINEN SISÄLTÖ

2.2.1.2.1 Opiskelutaidot ja tiedonhaku

- omien suomen kielen taitojen arvioiminen
- tiedonhaku, lähteiden käyttö
- suomen kielen oppimisen luku- ja kirjoittamistaitojen arvioiminen ja kehittäminen

2.2.1.2.2 Vuorovaikutus

- erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelu ja vuorovaikutustaitojen soveltaminen
- mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleminen
- puhe-esitys ja /tai muu suullinen esitys

2.2.1.2.3 Kirjoittamisen taidot

- asiakirjastandardit
- tekstin rakenteen ja oikeinkirjoituksen perusteet

2.2.1.2.4 Suomen kieli ja kulttuuri

- suomalaiseseen mediaan ja kulttuurin monivuotoisuuteen tutustuminen
- suomen kielen ja tekstien eri muodot ja niiden merkitysten hahmottaminen
- erilaiset viestintäkulttuurit monikulttuurisessa Suomessa

2.2.1.2.5 Puhutaan suomea

- työelämässä tarvittavat puheviestintä – ja vuorovaikutustaidot
- erilaiset puheviestintäharjoitukset yksin, parin ja pienissä ryhmissä

2.2.1.2.6 Kirjoitetaan suomea

- ammattitaidon kannalta keskeisten tekstien kirjoittaminen suomeksi
- sanavaraston laajentaminen
- erilaisten tekstilajien käyttö ja käyttötarkoitukset

2.2.1.2.7 Arjen tekstitaidot

- sanajärjestys
- peruslause ja sen välimerkit
- johdonmukaisesti eteneviä kirjoitelmia

- lukustrategioiden harjoittaminen: ennakointi, päättely, keskeisten asioiden päättelyminen tekstistä
- kirjallisuuden erilaisiin tyyliin tutustuminen (esim., lasten- ja nuortenkirjat, lehdet, tietokirjat)

2.2.1.2.8 Minä ja erilaiset tekstit

- monilukutaidon kehittäminen
- eri tietolähteiden käyttäminen (tieto-, kaunokirjallisuustekstit)

2.2.1.2.9 YKI -kirjoittaminen ja luetun ymmärtäminen

- erilaiset Yleisen kielitutkinnon tehtäviä vastaavat harjoitukset
- ajankohtaisten tekstien lukeminen
- sanaston kartoitus

2.2.1.2.10 Arkielämän puheviestintä

- keskittyvä ja eläytyvä kuunteleminen
- suomen kielen ymmärtäminen eri tilanteissa ja eri henkilöiden puhumana
- mielipiteen ilmaiseminen
- keskusteluharjoituksia eri tilanteissa
- esitelmä itse valitusta aiheesta

2.2.1.2.11 Puhekieli ja murteet

- puhutun ja kirjoitetun kielen eroja
- puhekielen sanastoa
- reagointi

2.2.1.2.12 Draama

- ilmaisurohkeuden tukeminen

2.2.1.2.13 Esitelmä

- eri aiheisten esitelmien suunnitteleminen ja pitäminen

2.2.1.2.14 YKI -puhuminen ja kuullun ymmärtäminen

- erilaiset Yleisen kielitutkinnon tehtäviä vastaavat harjoitukset

2.2.1.2.15 Kieliopin kertausta 1

- peruskieliopin asioiden kertaaminen
- sanaluokat
- verbityyppien ja verbien aikamuotojen kertausta

- nominytyypit
- adjektiivien vertailumuodot
- tavallisimmat rektiot
- lauseen pääjäsenten tunnistaminen

2.2.1.2.16 Kieliopin kertausta 2

- opittujen asioiden kertaaminen
- perfekti, pluskvamperfekti
- aktiivi ja passiivi
- modukset pääpiirteissään
- essiivi, translatiivi
- järjestysluvut
- nominien monikkomuodot
- adverbien vertailu
- perusasioita

2.2.1.2.17 Kieliopin extra

- nopeasti edistyneille kieliopin vaativimmat asiat
- esim. partisiipit, lauseenvastikkeet, lauserakenteet
- opiskelijoiden omat toiveet

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- lähi- ja tarvittaessa etäoppimisympäristöt
- verkkoympäristö
- työpaikat tai työpaikan kaltaiset ympäristöt

Oppimismenetelmät

- kirjalliset ja suulliset tehtävät
- oppimistehtäviä verkossa
- ryhmätyöskentely
- itsenäinen työskentely
- tiedonhaku verkko- ja muista lähteistä
- mahdollinen osittainen integrointi suomalaisten opiskelijoiden kanssa yhteisopettajuutta hyödyntäen

- suullisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelua
- tekstin ymmärtämis- ja tuottamistehtäviä
- pajassa oppiminen
- projektioppiminen

Opiskelija voi saavuttaa osaamistavoitteet myös yksilöllisen suunnitelman mukaisesti muissa ympäristöissä ja muilla menetelmillä tai osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kautta.

OSAAMISEN ARVIOINTI

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää, tulkitsee ja tuottaa suullisia, kirjallisia ja kuvallisia tekstejä suomen kielellä arkielämän, ammatillisen koulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla
- viestii aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä tilanteen mukaisella tavalla sekä noudattaa turvallisen netinkäytön periaatteita
- hankkii tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä arvioi tietoa ja sen lähteitä kriittisesti
- ymmärtää ja tuottaa viestejä vieraalla kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla
- arviointi suoritetaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla
- arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty/hylätty -merkinnän lisäksi
- opinnot voidaan suorittaa ja arvioida ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään **Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia**
- valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: [liiketalouden perustutkinto. merkonomi](#)

Lisäksi todistukseen merkitään tarvittaessa opiskelijan saavuttama kielitaidon taso eurooppalaisen viitekehyksen mukaan.

HUOMIOITAVAA

Draama, Esitelmä ja Mitä mieltä olet? - kurssit soveltuvat sekä suomea äidinkielenä että toisena kielenä puhuville.

2.2.1.3 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, englanti

OSAAMISTAVOITTEET

- ymmärtää ja tuottaa viestejä vieraalla kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikaatiotavalla
- hallitsee vieraan kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin vieraan kielen opintoihin

Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteet

Opiskelija

- osaa viestiä ja toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja asioida vieraalla kielellä
- osaa toimia monikielisessä ja – kulttuurisessa ympäristössä
- osaa hakea tietoa erilaisista vieraskielisistä lähteistä

KESKEINEN SISÄLTÖ

2.2.1.3.1 Englannin perusteet

- peruskoulun englannin kertausta
 - esittäytyminen, itsestä ja opinnoista kertominen suullisesti ja kirjallisesti
 - asiointia englannin kielellä
 - asiakaspalvelutilanteet

2.2.1.3.2 Brush up your English

- kielen rakenteiden hallinta
- viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa toimiminen
- tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen
- tiedon hankkiminen
- monikielisessä ja kulttuurisessa ympäristössä toimiminen

2.2.1.3.3 English for You

- aikuisopiskelijalle, joka ei ole aikaisemmin opiskellut englantia
- itsestä ja perheestä kertominen
- englannin kielen perusrakenteet rauhallisesti edeten

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- lähiopetus oppilaitoksessa
- oppimistehtävät verkossa
- työpaikka tai työpaikan kaltainen ympäristö

Oppimismenetelmät

- lähiopetukseen osallistuminen ja tarvittaessa lisäksi erilaiset ohjatut etäoppimisen muodot
- keskeisen sanaston oppiminen yksin tai parityössä
- suullisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelu
- tekstin ymmärtämis- ja tuottamistehtävät
- tiedonhaku verkko- ja muista lähteistä
- mahdollinen integrointi muihin opintoihin
- opiskelija voi saavuttaa osaamistavoitteet myös yksilöllisen suunnitelman mukaisesti myös muissa ympäristöissä ja muilla menetelmillä tai osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kautta

OSAAMISEN ARVIOINTI

- ymmärtää ja tuottaa viestejä vieraalla kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla
- arviointi suoritetaan hyväksyty/hylätty -arvioinnilla
- arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty/hylätty -merkinnän lisäksi
- opinnot voidaan suorittaa ja arvioida ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään **Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia**
 - kielen opettaja arvioi osaamisen kirjallisilla ja / tai suullisilla testeillä

- opiskelijan osaamista arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen
- osaamista arvioidaan osaamistavoitteiden mukaan:
 - viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa toimiminen
 - tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen
 - tiedon hankkiminen
- valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: [liiketalouden perustutkinto. merkonomi](#)

2.2.1.4 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, matematiikka

Tämä koulutuksen osa-alue voi sisältää matematiikan, fysiikan, kemian sekä tieto- ja viestintäteknologian opintoja.

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- opiskelija hallitsee ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelua varten tarvittavat matematiikan perustiedot ja -taidot
- harjoittaa ja syventää päättely- ja päässälaskutaitojaan
- osaa lukea ja tulkita tilastoaineistoja

Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteet

- opiskelija osaa peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan ja mittayksiköiden muunnokset opintoalojen ja arkielämän edellyttämässä laajuudessa
- osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia
- osaa soveltaa geometriaa perustutkinnon *tehtävien* vaatimassa laajuudessa ja hahmottaa tilaa ja muotoja kolmiulotteisesti
- osaa käyttää sopivia matemaattisia menetelmiä ongelmien ratkaisussa
- osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja suuruusluokkaa
- osaa käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

KESKEINEN SISÄLTÖ

2.2.1.4.1 Arkimatematiikka

- selkomatikkaa arjen tarpeisiin
- tilavuus
- paino
- aika
- pituus
- raha

2.2.1.4.2 Peruskoulun kertaaminen

- matematiikan lähtötasotesti
- laskukoneen käyttö
- merkkisäännöt
- yhteen, vähennys-, kerto- ja jakolasku
- murtoluvut ja niillä laskeminen
- potenssit, neliöjuuri
- tärkeimmät mittayksiköt ja muunnokset
- prosenttilaskennan perusteita
- pinta-ala- ja tilavuuslaskut

2.2.1.4.3 Peruslaskutoimitukset

- peruslaskutoimitukset (yhteen, vähennys- kerto- ja jakolaskut)
- merkkisäännöt ja laskujärjestys
- murtoluvut, potenssi- ja juurimerkintä
- mittayksiköiden muunnokset
- tulosten oikeellisuuden arviointi ja likiarvot

2.2.1.4.4 Prosenttilaskut

- prosenttilaskut (prosentin käsite; perusprosenttilaskut: prosenttiarvo, prosenttiluku, perusarvo; vertailuprosentin laskeminen; muutosprosentin laskeminen)

2.2.1.4.5 Geometria

- pinta-alat ja piirit tavallisimmille tasokuvioille
- suorakulmaisen kolmion geometria
- tilavuudet ja pinta-alat kolmiulotteisille kappaleille

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- lähi- ja etäoppimisympäristöt
- verkko (esim. Moodle)

Oppimismenetelmät

- opettajan ohjaus/luokkaopetus
- verkkomateriaalin ja tietotekniikan hyödyntäminen ohjauksessa ja oppimisessa
- tutkiva oppiminen/ongelmalähtöinen oppiminen
- mahdollinen integrointi muihin opintoihin

Opiskelija voi saavuttaa oppimistavoitteet myös yksilöllisen suunnitelman mukaisesti muissa ympäristöissä ja muilla menetelmillä tai osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kautta

OSAAMISEN ARVIOINTI

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija:

- käyttää tarkoituksenmukaisesti peruslaskutoimituksia, prosenttilaskennan perusteita, tärkeimpiä mittayksiköiden muunnoksia ja geometriaa matemaattisten ongelmien ratkaisemiseksi ja arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää sujuvasti laskustrategioita ja tarvittaessa apuvälineitä matemaattisten tehtävien ratkaisemiseen ja osaa ratkaista matemaattisia ongelmia yhtälöiden avulla
- osaa tulkita oikein tilastoaineistoja ja diagrammeja sekä tehdä niistä päätelmiä
- opinnot voidaan suorittaa ja arvioida ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään **Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia**
 - opiskelijan osaamista arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen.
 - osaaminen arvioidaan arvioinnin kohteiden mukaisesti
 - kirjalliset testit/kokeet
 - osaamisen arvioi opetuksesta vastaava opettaja

- Valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: [liiketalouden perustutkinto.merkonomi](#)

2.2.1.5 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, fysiikka ja kemia

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- saavuttava tiedolliset valmiudet fysiikan ja kemian opiskeluun ammatillisessa peruskoulutuksessa
- saavuttaa tiedolliset valmiudet fysiikan ja kemian opiskeluun ammatillisessa peruskoulutuksessa
- ymmärtää mihin luonnontieteelliset kysymykset liittyvät jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.
- osaa keskeisiä fysiikan käsitteitä, ilmiöitä ja lainalaisuuksia
- osaa keskeisiä kemian ilmiöitä ja aineiden erityisominaisuuksia
- osaa säilyttää, käyttää ja hävittää tavallisimpia jokapäiväisessä elämässä käytettäviä aineita

KESKEINEN SISÄLTÖ

2.2.1.5.1 Fysiikka

- perusteet liikkeestä, voimista, energiasta, lämpöopista ja sähköopista
- kodin sähkötyöt ja sähköturvallisuus

2.2.1.5.2 Kemia

- perusteet aineen jaotteluun, kemiallisiin merkintöihin, turvallisuuteen liittyviin merkintöihin, kemialliseen reaktioon, happamuuteen ja seoksiin liittyen

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- lähi- ja etäoppimisympäristöt
- verkko (esim. Moodle)

Oppimismenetelmät

- opettajan ohjaus/luokkaopetus
- alaan liittyvät harjoitustehtävät
- verkkomateriaalin ja tietotekniikan hyödyntäminen ohjauksessa ja oppimisessa
- tutkiva oppiminen/ongelmalähtöinen oppiminen

OSAAMISEN ARVIOINTI

Opiskelija

- osaa käyttää keskeisimpiä arkielämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ja kemian käsitteitä, kuvaa ja selittää ohjattuna erilaisia luonnontieteellisiä ilmiöitä ja lainalaisuuksia
- arvioidaan hyväksyty/hylätty merkinnällä
- arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi
- opinnot voidaan suorittaa ja arvioida ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään **Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia**
- Valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: [liiketalouden perustutkinto. merkonomi](https://www.opi.fi/valtakunnalliset-ammattitutkinnon-perusteiden-tasokuvaukset)

2.2.1.6 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, tieto- ja viestintäteknologia

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- hyödyntää ja syventää tieto- ja viestintäteknologian osaamistaan

Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteet

- opiskelija osaa käyttää yleisimpiä tieto- ja viestintätekniikan sovelluksia ja hyödyntää niiden käyttöön tarkoitettuja ohjeita ja oppaita
- osaa suojata verkkoidentiteettiään ja yksityisyyttään
- osaa toimia tekijänoikeus-, tietoturva- ja tietosujoaohjeiden ja -määräysten mukaisesti
- osaa tiedostojen eri säilytys- ja lähetysmuodot

KESKEINEN SISÄLTÖ

2.2.1.6.1 Tieto- ja viestintätekniikka sekä sen hyödyntäminen

- oppilaitoksen oppimisympäristöt ja järjestelmät (esim. Windows, Wilma, Moodle, s-posti, Lync)
- verkkopalvelut (esim. Office 365) ja mobiilisovellukset (esim. Wilma)
- tallennusvälineet (esim. tikut, verkko-asetat)
- nettietiketti
- tietoturva ja tietosuojan ymmärtäminen
 - verkkoidentiteetti, verkkojalanjälki
- kriittinen tiedonhaku, lähdeviittaukset, tekijänoikeuden periaatteet
- tekstinkäsittely, esitysgrafiikka
- yleisimmät tiedostomuodot
- varmuuskopiointi
- @- tai A-kortti

2.2.1.6.2 Sosiaalinen media

- sähköinen portfolio (esim. CV, PLE -henkilökohtainen oppimisympäristö, blogit, WWW-sivut)
- kuvan ja videokäsittelyn perusteet
- läsnäolo ja toiminta verkostoissa (esim. LinkedIn, Twitter, Pinterest, Diigo YouTube)

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- verkko/etä-opiskelu ja -kokoukset

- työpajat, mobiiliympäristöt
- luokkahuoneopiskelu
- työpajat, mobiiliympäristö

Oppimismenetelmät

- yhteisöllinen oppiminen (esim. some, blogit, wikit)
- tutkiva oppiminen/ongelmalähtöinen oppiminen
- kirjalliset tehtävät ja dokumentointi

OSAAMISEN ARVIOINTI

Opiskelija

- käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti ja tietoturvallisesti
- arvioidaan hyväksyty/hylätty merkinnällä
- arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkin-
nän lisäksi

Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon arviointi

- opiskelijan osaamista arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen.
- osaaminen arvioidaan arvioinnin kohteiden mukaisesti
- oppimistehtävät, lopputehtävät ja/tai kokeet
- arvioidaan hyväksyty/hylätty merkinnällä
- arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkin-
nän lisäksi
- opinnot voidaan suorittaa ja arvioida ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään **Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia**
- Valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: [liiketalouden perustutkinto. merkonomi](#)

2.2.1.7 Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- tietää eduskunnan, hallituksen ja oikeuslaitoksen toimintaperiaatteet
- tuntee suomalaisen elinkeino- ja työelämän toimialoja, tuotantoa ja palveluja
- tutustuu toimintamahdollisuuksiinsa yhteisten asioiden hoitamisessa oppilaitoksessa, aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- tarkastelee kolmannen sektorin ja maailmanlaajuisen toiminnan (globalisaation) vaikutuksia yhteiskunnassa
- ymmärtää omaa ja muiden kulttuurista moninaisuutta ja pohtii omaa identiteettiään.

Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteet

Opiskelija

- osaa toimia kansalaisena ja osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon
- osaa toimia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita noudattaen
- osaa suunnitella ja hoitaa omaa talouttaan sekä arvioida siihen liittyviä riskejä
- hyödyntää sosiaalista mediaa aktiivisen osallistumisen keinona
- osaa käyttää yhteiskunnan tarjoamia palveluja ja toimia kuluttajana

KESKEINEN SISÄLTÖ

2.2.1.7.1 Yhteiskuntataidot

- kansalaisen perusoikeudet: niiden tuomat oikeudet ja velvoitteet
- hyvinvointivaltion peruseriaatteet; yhteiskunnan palveluiden ja tukien tuottaminen ja rahoitus, valtion ja kunnan tulo- ja menoarvio
- yhteiskunnallisen päätöksenteon perusrakenne; EU, valtio, kunta (valinta ja tehtävät)
- oma talous; lainat ja korot, säästäminen ja maksuhäiriöt
- kuluttajansuojan peruskäsitteet

2.2.1.7.2 EU tutuksi

- kansalaisen vaikuttamismahdollisuudet Euroopan unionissa
- yhteiskunnallinen päätöksenteko Euroopan unionissa

OSAAMISEN HANKKIMINEN

- lähi- ja etäoppimisympäristöt

- verkko (Moodle, Blogi yms.)
- tutustumiskäynnit

Oppimismenetelmät

- luokkaopetus ja aiheisiin liittyvät tehtävät yksilö- tai ryhmätyönä
- sosiaalisen median soveltaminen sopivin osin
- tiedonhaku ohjattuna/itsenäisesti

OSAAMISEN ARVIOINTI

- ymmärtää ja tuntee keskeistä yhteiskunnallista päätöksentekoa ja sen vaikutuksia yhteiskunnan toimintaan
- ymmärtää suomalaisen elinkeino- ja työelämän toimialojen merkityksen työllistymiselle
- arvioi monipuolisesti toimintamahdollisuuksiaan yhteisten asioiden hoitamiseen oppilaitoksessa sekä aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- tuntee itseään kiinnostavan kansalaisjärjestön tai yhteiskunnallisen liikkeen toimintaa
- hankkii aktiivisesti tietoa yhteiskunnan monimuotoisuudesta ja arvostaa omaa identiteettiään suhteessa siihen
- arvioidaan hyväksytty/hylätty merkinnällä
- arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkin lisäksi
- opinnot voidaan suorittaa ja arvioida ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään **Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia**
 - osaaminen arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen
 - osaaminen arvioidaan arvioinnin kohteiden mukaisesti
 - tehtävien
 - kokeen
 - itsearvioinnin tai
 - muun mahdollisen näytön perusteella
 - osaamisen arvioi opetuksesta vastaava opettaja
- Valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: [liiketalouden perustutkinto. merkonomi](#)

2.2.2 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen 10 - 20 osp

Opiskelija syventää tietoa käytännön työelämästä ja itselleen sopivista ammateista. Opiskelija selkiyttää ja vahvistaa henkilökohtaisia valmiuksiaan toimia eri ammateissa, työelämässä ja työssäoppimisessa työpaikoilla. Hän hankkii kokemuksia oppisopimuskoulutuksesta eräänä mahdollisena koulutusvaihtoehtona.

2.2.2.1 Työelämätaidot

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- osaa hakea itselleen työpaikkaa
- osaa kuvata työsopimusjärjestelmää ja työsopimuksen keskeiset asiat
- osaa perehtyä työpaikan toimintaan ja työtehtäviin sekä huolehtia työturvallisuudesta
- osaa työskennellä työpaikassa ja kehittää osaamistaan
- tuntee työntekijän ja työnantajan oikeudet ja velvollisuudet

KESKEINEN SISÄLTÖ

2.2.2.1.1 Työnhaku

- annettujen työaikojen ja sovittujen toimintatapojen noudattaminen
- työhaun kanavat ja niiden hyödyntäminen
- työhaun asiakirjat ja niiden tuottaminen
- oman osaamisen markkinointi
- työlainsäädäntöön, työehtosopimukseen ja työsopimukseen tutustuminen
- työturvallisuus

2.2.2.1.2 Työyhteisön jäseneksi

- työyhteisön säännöt ja niiden vaikutus työhön
- työilmapiiri ja työpaikan toimintaan osallistuminen

2.2.2.1.3 Osaava työntekijä

- hakeutuminen erilaisiin työtehtäviin
- omien vahvuuksien/kehitystarpeiden arvioiminen

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- lähi- ja etäoppimisympäristöt
- verkko (Moodle, blogi yms.)
- työpaikat ja työpaikan kaltaiset ympäristöt
- luokkahuoneopiskelu

Oppimismenetelmät

- luokkaopetus ja aiheisiin liittyvät yksilö- ja ryhmätyöt
- sosiaalisen median soveltaminen soveltuvin osin
- tutkiva oppiminen ja ongelmalähtöinen oppiminen
- kirjalliset tehtävät ja dokumentointi
- tiedonhakua itsenäisesti ja ohjatusti

Opiskelija voi saavuttaa osaamistavoitteet myös yksilöllisen suunnitelman mukaisesti muissa ympäristöissä ja muilla menetelmillä tai osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kautta.

OSAAMISEN ARVIOINTI

- osaaminen arvioidaan arvioinnin kohteiden mukaisesti.
 - tehtävien
 - kokeen
 - itsearvioinnin tai
 - muun mahdollisen näytön perusteella
- osaamisen arvioi opetuksesta vastaava opettaja

Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon arviointi

Valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: [liiketalouden perustutkinto.merkonomi](#)

2.2.2.2 Ammatteihin ja koulutukseen tutustuminen

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- syventää koulutusalojen ja ammatillisen koulutuksen tuntemusta
- selkiyttää omia koulutustavoitteitaan sekä hankkii tietoa itseään kiinnostavista tutkinnoista
- selkiyttää ja parantaa ammatillisia valmiuksiaan ja edellytyksiään toimia tulevassa ammatissaan

KESKEINEN SISÄLTÖ

- opitaan alakohtaisia työelämän pelinsääntöjä
- saadaan työtaito- ja valmiusosaamista
- tarvittavat korttikoulutukset
- sosiaaliset- ja vuorovaikutustaidot työelämätilanteissa
- verkostoitumistaitojen kehittäminen
- ammattialakohtainen työturvallisuus työpaikoilla

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- ammatillisten perustutkintojen teoria- ja työsalit
- alojen yritykset ja muut toiminta ympäristöt

Oppimismenetelmät

- koulutusaloihin tutustuminen teoriassa/käytännössä ja/tai toiminnallisia menetelmiä käyttäen
- kirjalliset tehtävät ja dokumentointi
- yritys- ja oppilaitosvierailut
- yksilöohjaus ja vertaistuki

ARVIOINTI

Osaaminen arvioidaan hyväksyty – merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää koulutuksen ja tehtyjen koulutusratkaisujen merkityksen oman elämän kannalta ja suhteessa eri ammattialojen vaatimuksiin.
- löytää itseään kiinnostavan alan ja ammattinsa eri koulutus- ja työelämävaihtoehtoista.

2.2.2.3 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- syventää tuntemustaan valitsemistaan ammattialoista ja selkiyttää omia koulutustavoitteitaan sekä hankkii tietoa itseään kiinnostavista tutkinnoista
- selkiyttää ja parantaa ammatillisia valmiuksiaan ja edellytyksiään toimia tulevassa ammatissaan
- arvioi soveltuvuuttaan eri ammattialoille käytännön toiminnan kautta
- vahvistaa sosiaalisia taitojaan, joita tarvitaan työelämässä
- tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja ja toimii työturvallisuusohjeita noudattaen
- voi suorittaa ammatillisen perustutkinnon osia, mikäli asia on suunniteltu ammattialan kanssa
- osaa ottaa vastaan ohjausta ja palautetta työpaikkaohjaajalta ja ohjaavalta opettajalta
- suunnittelee omaa työskentelyään ja toimii suunniteltujen tavoitteiden mukaan
- S2 työelämän kielitaidon valmentaminen
- syventää oppisopimuskoulutuksen tuntemusta ja sen työsuhdeperusteisuutta sekä on selvillä koulutusmuodon soveltuvuudesta itselleen

KESKEINEN SISÄLTÖ

- alakohtaiset työelämän pelinsäännöt

- työnhaun teoretietojen sovellus käytäntöön
- työtaitovalmennus
- tarvittavat korttikoulutukset
- sosiaaliset-, verkostoitumis- ja vuorovaikutustaidot työelämätilanteissa
- yhteistyötaidot
- ammattialakohtainen työturvallisuus työpaikoilla
- henkilökohtainen suunnitelma työssäoppimiseen
- S2 työelämän kielitaidon valmentaminen
- työssäoppiminen aidoissa työelämätilanteissa
- mahdollisuus suorittaa ammatillisen perustutkinnon osia

Oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen

- oppisopimuskoulutuksen koejakso työpaikalla
- oman osaamisen ja työvalmiuksien kartoitus
- henkilökohtainen suunnitelma oppisopimuskoulutuksen koejaksolle
- opiskelija valmentautuu työssäoppimalla mahdolliseen työsuhteeseen
- työpaikkakohtainen työturvallisuus
- henkilökohtaiset ohjaus- ja palautekeskustelut
- oppimisen vahvistaminen ja itseohjautuvuuden tukeminen
- ammatillinen kasvu
- S2 työelämän kielitaidon valmentaminen, työpainotteinen oppiminen
- mahdollisuus suorittaa ammatillisen perustutkinnon osia

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- eri alojen yritykset ja muut toimintaympäristöt (mm kunta, seurakunta, kolmas sektori, koulutusalat)

Oppimismenetelmät

- ammattityön tekeminen käytännössä ohjatusti
- kirjalliset tehtävät ja dokumentointi
- yksilöohjaus ja vertaistuki
- tiedonhaku ohjattuna ja itsenäisesti
- verkkotyöskentely ja sosiaalinen media

OSAAMISEN ARVIOINTI

Osaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- toimii työpaikalla koulutukselleen ja ammatinvalinnalleen asettamien tavoitteidensa mukaisesti
- työskentelee vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti työelämässä sekä haluaa kehittää itseään ja osaamistaan työpaikalla
- toimii työpaikalla sovittujen ammattieettisten periaatteiden mukaisesti ja ylläpitää tai edistää ympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä
- toimii sovitusti työelämän keskeisten pelisääntöjen mukaan noudattaen työntekijän oikeuksia ja velvollisuuksia
- suojautuu oikein työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja vastaan ja torjuu vaaraa aiheuttavia tilanteita ennalta
- ottaa aktiivisesti vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
- tekee päätöksen oppisopimiskoulutuksen soveltuvuudesta suhteessa omiin tavoitteisiinsa
- suorittaa työssäoppimiseen tai oppisopimukseen valmentautumisen sovitusti.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi.

2.2.3 Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen 10 - 20 osp

Opiskelija vahvistaa arjen toimintoihin ja kodin hoitamiseen liittyviä tietoja ja taitoja sekä saa valmiuksia omassa elämässä selviytymiseen ja osallisuuteen yhteiskunnassa. Opiskelija kehittää kuluttaja- ja talousosaamistaan ja edistää omaa hyvinvointiaan terveellisten ruokailutottumusten ja elämäntapojen avulla. Hän osaa huolehtia omasta toimintakyvystään ja tietää, kuinka voi viettää vapaa-aikansa omaa hyvinvointiaan edistävällä tavalla. Opiskelija on tietoinen taiteen, kulttuurin, kädentaitojen ja liikunnan harrastamisen sekä sosiaalisista suhteista huolehtimisen merkityksestä terveyttä ja hyvinvointia tukevana voimavarana.

2.2.3.1 Kortit (työturvallisuus, ensiapu, hygienia, tulityö)

- Opiskelija suorittaa korttikoulutuksia tarpeensa mukaan
- Opetuksen sisältö ja arviointi tapahtuvat kunkin korttikoulutuksen määrittelemällä tavalla
- Opetuksen ja arvioinnin suorittaa korttikoulutukseen pätevöitynyt kouluttaja

2.2.3.2 Asumisen ja arjenhallinta

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- tunnistaa omat voimavaransa ja vahvistaa toimintakykyään sekä hyvinvointiaan
- perehtyy yhteiskunnan tarjoamiin palvelujärjestelmiin ja palveluihin
- toimii eri tilanteissa yhteistyössä muiden kanssa käytöstapoja ja tapakulttuuria noudattaen
- tunnistaa oman vuorokausirytminsä ja osaa mukauttaa sen opiskelun ja työelämän tarpeisiin
- hankkii tietoja ja taitoja, joiden avulla tekee oman elämänsä taloudellisia päätöksiä
- suunnittelee ja mahdollisesti tekee arkielämään ja itsenäiseen asumiseen liittyviä valintoja, päätöksiä ja hankintoja
- ymmärtää, miten hygienia vaikuttaa terveyteen, turvallisuuteen ja hyvinvointiin
- osaa huoltaa vaatteensa
- tuntee turvalliset, vastuulliset ja kestävät toimintatavat opiskelu- ja asuinympäristössään

KESKEINEN SISÄLTÖ

- eri asumismuodot ja niiden vertailu
- asunnon hankkiminen, asumiskustannukset
- asunnon kalustaminen
- vuokrasopimus, vuokralaisen oikeudet ja velvollisuudet sekä asumisen pelisäännöt
- kodinhoito ja siivous, vaatehuolto, kestävä kehitys ja kierrätys

- ajan- ja rahankäytönhallinta, vuorokausirytmä
- henkilökohtainen hygienia
- kodin sähkötyöt ja sähköturvallisuus

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- tutustumis- ja vierailukäynnit (esim. vero toimisto, kierrätys- ja jätekeskus, KELA, oikeustalo, vuokravälitys, pankki, vakuutuslaitos)
- luokkaopetus
- ohjattu luokka, työsalit yms. työskentely

Oppimismenetelmät

- yksilö- pari- ja ryhmätyöskentely
- tiedonhaku verkko- ja muista lähteistä
- projektioppiminen
- kirjalliset tehtävät
- opettajan johdolla tapahtuva lähiopetus
- itsenäinen työskentely
- toiminnallisuus

OSAAMISEN ARVIOINTI

Osaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- osallistuu opetukseen ja tutustumiskäynteihin
- suorittaa annetut tehtävät
- osaa toimia arkielämässä tarkoituksenmukaisesti
- ottaa kykensä mukaan vastuuta itsestään ja omasta toiminnastaan sekä huolehtii oman elämänsä arjen sujumisesta
- osaa käyttää omatoimisesti yhteiskunnan tarjoamia palveluja omien tarpeidensa mukaisesti
- toimii yksilönä ja ryhmässä vastuullisesti sekä tasa-arvoa ja turvallisuutta edistävästi
- toimii hyvien käytöstapojen mukaisesti ja käyttäytyy asiallisesti
- osaa suunnitella ajankäyttöään ja noudattaa sovittuja aikatauluja

- tekee toteuttamiskelpoisen suunnitelman oman talouden hoitamisesta ja toimii sen mukaisesti
- huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan, pukeutumisestaan ja muusta ulkoisesta olemuksestaan
- huoltaa vaatteensa hoito-ohjeiden mukaan
- huolehtii opiskelu- ja asuinympäristön siisteydestä ja turvallisuudesta

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi.

2.2.3.3 Terveellinen ja taloudellinen ruoka

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- suunnittelee kodin ruokaostokset ja valmistaa kotiruokaa
- toimii eri tilanteissa yhteistyössä muiden kanssa käytöstapoja ja tapakulttuuria noudattaen
- taloudellisuus kotitalous- ja ruokahankinnoissa

KESKEINEN SISÄLTÖ

- suunnittelee ja valmistaa terveellistä ja taloudellista kotiruokaa
- ruokaostosten toteuttaminen
- edistää omaa hyvinvointiaan oikeiden ruokailutottumusten avulla
- huolehtii taloudestaan itsenäisesti ja tekee arkielämän talousostoksia
- erilaisiin ruokakulttuureihin tutustuminen
- allergioiden ja ruokavalioiden huomioiminen ruuanlaitossa
- keittiöhygienia

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- tutustumis- ja vierailukäynnit (elintarviketeollisuus ja kaupanala)
- luokkaopetus
- opetuskeittiö
- kauppa (raaka-aineiden hankinta ja ostaminen)
- marjastus ja sienestys

Oppimismenetelmät

- toiminnallinen oppiminen
- yksilö- pari- ja ryhmätyöskentely
- tiedonhaku verkko- ja muista lähteistä
- projektioppiminen
- kirjalliset tehtävät
- opettajan johdolla tapahtuva toiminnallinen opetus
- itsenäinen työskentely

OSAAMISEN ARVIOINTI

Osaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- osallistuu opetukseen
- suorittaa annetut tehtävät
- hallitsee käytännön arkielämän taidot ruoanvalmistuksessa
- toimii yksilönä ja ryhmässä vastuullisesti sekä tasa-arvoa ja turvallisuutta edistävästi
- toimii hyvien käytöstapojen mukaisesti
- huolehtii opiskelu- ja asuinympäristön siisteydestä ja turvallisuudesta
- valmistaa tai valitsee terveellistä ja taloudellista ruokaa kestävästä toimintatapaa noudattaen

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi.

2.2.3.4 Harrastus ja vapaa-ajan taidot

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- tutustuu erilaisiin liikunta- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin
- ymmärtää harrastamisen merkityksen terveydelle ja mielenterveydelle
- harrastuksen merkitys sosiaalisessa kanssakäymisessä

KESKEINEN SISÄLTÖ

Valitaan jokin/joitakin seuraavista:

- paikkakunnan harrastusmahdollisuuksiin tutustuminen
 - seurakuntien ja kuntien nuorisotoiminta
 - liikuntapaikat ja urheiluseurat
 - kansalaisopisto
 - teatteri, musiikki
 - muut vapaa-ajantoimijat
- yhteistyö konservatorion ja Savonia AMK:n kanssa musiikin ja tanssin suhteen
- kansalaistoiminta- ja/tai vapaaehtoistyö
- messuille ja vapaa-ajan tapahtumiin osallistuminen
- oman harrastuksen löytäminen ja esittely
- musiikkipaja
- opiskelijakunta- ja/tai tutortoiminta
- seikkailukasvatus
- jokamiehen oikeudet

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- tutustumis- ja vierailukäynnit
- taidelaitokset
- musiikkipaja
- käsityöpaja
- urheilu- ja liikuntapaikat
- kolmas sektori
- luokkaopetus
- leirikoulut
- luontoretket
- ohjattu luokka, työsalit yms. työskentely

Oppimismenetelmät

- toiminnallisuus
- yksilö- pari- ja ryhmätyöskentely
- tiedonhaku verkko- ja muista lähteistä
- projektioppiminen
- tiedonhaku

OSAAMISEN ARVIOINTI

Osaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- osallistuu opetukseen
- suorittaa annetut tehtävät
- osaa käyttää omatoimisesti vapaa-ajan palveluja omien tarpeidensa mukaisesti
- aktivoituu kokeilemaan ennakkoluulottomasti erilaisia vapaa-ajan toimintoja
- laatii itselleen vapaa-aikaa koskevia suunnitelmia oman hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen huomioon voimavaransa ja tarpeensa
- hakeutuu sosiaaliseen kanssakäymiseen muiden kanssa itselleen sopivalla tavalla ja ylläpitää sosiaalisia suhteita ja verkostoja

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi.

2.2.3.5 Kädentaidot**OSAAMISTAVOITTEET**

Opiskelija

- tutustuu taide- ja kulttuuripalveluiden ja tapahtumien tarjontaan saa valmiuksia kädentaitojen käyttämiseen arjentoiminnoissa

KESKEINEN SISÄLTÖ

Valitaan käden taitojen harjoitusta eri tekniikoita käyttäen tekstiilipajalla ja/tai puu/metallipajalla

- pienimuotoiset puu- ja metallityöt
- huovutus, kankaanpainanta, värjäys
- paperimassa- ja kipsityöt
- paperityöt, origamit, naamiot, pienoismallit
- mosaiikkityöt, korupaja, jouluaskartelut
- savityöt
- tilkkutyöt, ompelu ja neulonta
- ompelukoneen käyttö: vaatteiden korjaus ja tuunaus, kodintekstiilit
- kierrätysmateriaalityöt yms.
- opiskelijoiden hallitsevilla menetelmillä kädentaitojen toteuttaminen

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- ohjattu pajatyöskentely
- kierrätyskeskukset ja kirpputorit
- Sakky:n opintoalojen materiaali-jätteet
- metsä (luonnon materiaalien hankinta)

Oppimismenetelmät

- yksilö- pari- ja ryhmätyöskentely
- tiedonhaku verkko- ja muista lähteistä
- projektioppiminen
- opettajan johdolla tapahtuva lähiopetus
- itsenäinen työskentely
- toiminnallisuus

OSAAMISEN ARVIOINTI

Osaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- osallistuu opetukseen
- suorittaa annetut tehtävät; tuotteen/teoksen valmistaminen
- osaa toimia arkielämässä tarkoituksenmukaisesti

- toimii yksilönä ja ryhmässä vastuullisesti sekä tasa-arvoa ja turvallisuutta edistävästi
- huoltaa vaatteensa
- huolehtii opiskelu- ja asuinympäristön siisteydestä ja esteettisyydestä
- valmistaa ja korjaa vaatteitaan ja esineitään kestävästä toimintatapaa noudattaen
- käyttää ja soveltaa kädentaitojaan arjen toiminnoissa
- hakeutuu sosiaaliseen kanssakäymiseen harrastusten kautta muiden kanssa ja ylläpitää sosiaalisia suhteita ja verkostoja.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi.

2.2.3.6 Taide ja kulttuuri

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- osaa tunnistaa taiteen ja kulttuurin eri ilmenemismuotoja ja hyödyntää niitä
- osaa tutkia, imaista ja tulkita kulttuurista todellisuutta (esim. musiikin, tanssin, teatterin, kirjallisuuden, median, kuvataiteen tai käsityön keinoin)
- osaa arvioida ja soveltaa monimuotoista suomalaista kulttuuriperintöä
- osaa noudattaa kulttuurisesti kestävästä kehityksen periaatteita ja ymmärtävät valintojensa kulttuuriset vaikutukset
- osaa kehittää taiteelle ominaisten esittämisen tapojen ja materiaalien, oman ilmaisun, suunnitteluprosessien, palvelu- ja tuotemuotoilun ja estetiikan tuntemustaan omalla alallaan ja soveltaa hankkimaansa taiteen ja kulttuurin osaamistaan omassa työssään
- tutustuu taide- ja kulttuuripalveluiden ja tapahtumien tarjontaan saa valmiuksia kädentaitojen käyttämiseen arjen toiminnoissa
- ymmärtää sosiaalisten suhteiden merkityksen hyvinvoinnille

KESKEINEN SISÄLTÖ

Taide ja kulttuuri

- taiteen ja kulttuurin eri muodot
- suomalainen kulttuuriperintö
- kestävä kehitys taiteessa

Taide ja kulttuuri ammattialan näkökulmasta

- taiteen ja kulttuurin osaamisen soveltaminen ammattialalla
- eri ammattialojen materiaalien työstäminen taiteen keinoin

Ajatuksesta tuotteeksi

- eri materiaalit ja esitystavat
- suunnittelu-, toteutus- ja arviointiprosessi
- oman alan palvelu- ja tuotemuotoilu sekä estetiikka

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- monipuoliset ympäristöt oppilaitoksella ja sen lähistöllä
- tutustumis- ja vierailukäynnit
- luokkaopetus
- ohjattu luokka, työsalit yms. työskentely
- verkkoympäristö

Oppimismenetelmät

- toiminnallisuus
- yksilö- pari- ja ryhmätyöskentely
- tiedonhaku verkko- ja muista lähteistä
- projektioppiminen
- opettajan johdolla tapahtuva työskentely
- itsenäinen työskentely

OSAAMISEN ARVIOINTI

Osaaminen arvioidaan hyväksytyksi -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija

- osallistuu opetukseen ja niihin liittyviin vierailuihin aktiivisesti
- suorittaa annetut tehtävät; tuotteen/teoksen valmistaminen
- osaa käyttää omatoimisesti kulttuuripalveluja omien kiinnostustensa mukaisesti

- tekee toteuttamiskelpoisia suunnitelmia oman koti- ja työympäristönsä esteettisen ilmeen parantamiseksi
- arvioidaan hyväksyty/hylätty merkinnällä
- arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkin lisäksi
- opinnot voidaan suorittaa ja arvioida ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään **Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia**
 - osaaminen arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen
 - osaaminen arvioidaan arvioinnin kohteiden mukaisesti tehtävien ja muiden mahdollisten näyttöjen perusteella
 - osaamisen arvioi opetuksesta vastaava opettaja
- Valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: [liiketalouden perustutkinto. merkonomi](#)

2.2.3.7 Liikunta ja työkyky

2.2.3.8 Terveystieto ja työkyky

OSAAMISTAVOITTEET

Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteet

Opiskelija

- osaa laatia itselleen terveellisiä elämäntapoja, työkykyä ja liikuntaa edistävän suunnitelman ja toimia sen mukaisesti
- osaa edistää ja ylläpitää opiskelu-, toiminta- ja työkykyään
- osaa ottaa huomioon ravitsemuksen merkityksen terveydelle sekä tupakoinnin ja päihteiden haittavaikutukset
- osaa kuvata mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen ihmisen hyvinvoinnille
- osaa edistää oppilaitoksen hyvinvointia
- osaa kehittää toimintatapojaan ja toimintaympäristönsä turvallisuutta ja terveellisyttä
- osaa toimia turvallisesti ja ergonomisesti, ehkäistä tapaturmia, toimia ensiaputilanteissa sekä hakea apua

KESKEINEN SISÄLTÖ

Liikunta ja työkyky

- työ- opiskelu- ja toimintakyvyn edistäminen monipuolisen liikunnan avulla
- ryhmätyöskentelytaitojen edistäminen liikunnan avulla
- oppilasyhteisön hyvinvointia edistävä toiminta sekä yhteisten pelisääntöjen noudattaminen
- lihaskunto, lihahuolto
- tapaturmatilanteiden ehkäisy ja ensiaputilanteissa toimiminen

Terveystieto ja työkyky

- oman terveyden edistämisen suunnitelma ja sen toteuttaminen
- ravitsemussuositukset
- päihteiden käytön terveyshaitat
- mielenterveydestä, seksuaaliterveydestä ja ihmissuhteista huolehtiminen

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- monipuoliset liikuntaympäristöt oppilaitoksella ja sen lähistöllä
- työpaikat tai työpaikan kaltaiset ympäristöt
- verkko-oppimisympäristöt

Oppimismenetelmät

- osallistuminen lähiopetukseen
- yksilö- ja ryhmätyöskentely
- mahdolliset vierailut koulun ulkopuolelle

OSAAMISEN ARVIOINTI

- arvioidaan hyväksytty/hylätty merkinnällä
- koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- laatii itselleen terveellisiä elämäntapoja ja vapaa-aikaa koskevan suunnitelman oman hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen huomioon voimavaransa ja tarpeensa
- hakeutuu sosiaaliseen kanssakäymiseen muiden kanssa itselleen sopivalla tavalla ja ylläpitää sosiaalisia suhteita ja verkostoja.
- arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinän lisäksi
- opinnot voidaan suorittaa ja arvioida ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään **Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia**
 - osaaminen arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen
 - osaaminen arvioidaan arvioinnin kohteiden mukaisesti tehtävien ja muiden mahdollisten näyttöjen perusteella
 - osaamisen arvioi opetuksesta vastaava opettaja
- Valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: [liiketalouden perustutkinto. merkonomi](#)

Liikunta ja työkyky

- arviointimenetelmät:
 - jatkuva arviointi oppituntien puitteissa
 - itsearviointi
 - fyysisen kunnon arviointi (kuntokartoitukset)
- arvioinnin kohteet:
 - liikunnan harrastamiseen tarvittavien motoristen perustaitojen ja liikunnan lajitaitojen monipuolinen käyttö
 - fyysisen toimintakyvyn seuraaminen, arvioiminen ja ylläpito
 - aktiivinen osallistuminen liikuntatilanteisiin edistäen reilun pelin periaatteita
 - ryhmän turvallisuuden edistäminen
 - aktiivinen toiminta yhtenä opiskelijaryhmän jäsenenä
 - suunnittelu ja osallistuminen opiskelijoiden järjestämiin liikunta- ja muihin tapahtumiin ja tilaisuuksiin hyvinvointia edistävästi
 - huolellinen toiminta ja liikuntatapaturmien ennaltaehkäisy
 - oman ammatin kuormittavuustekijöiden huomioiminen ja ergonominen työskentely erilaisissa ympäristöissä

Terveystieto ja työkyky

- opiskelijan osaamista arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen
- arvioinnin kohteet:
 - terveyttä edistävien valintojen ja toiminnan huomioiminen oman opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämisessä

- tiedon hakeminen terveyshaitoista sekä terveyttä ja opiskelu- ja työkykyä kuormittavista tekijöistä
- tiedon hakeminen terveellisestä ravitsemuksesta ja sen merkityksestä ihmisen terveydelle sekä eri ruoka-aineiden ja -tuotteiden sisältöjen vertailu
- omaan terveyden edistämisen suunnitelmaan sitoutuminen, sen toteutus, arviointi sekä suunnitelman päivittäminen muilta saadun palautteen pohjalta
- mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen ymmärtäminen ihmisen hyvinvoinnille, sekä arvioiminen miten edellä mainittuja asioita voidaan edistää

2.2.4 Ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet 0 - 10 osp

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti suorittaa ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, jos opiskelijalla on siihen valmiuksia ja hänellä on edellytyksiä saavuttaa niiden ammattitaitovaatimuksia (ammatilliset tutkinnon osat) tai osaamistavoitteita (yhteiset tutkinnon osat).

2.2.4.1 Ammatillisen tutkinnon osat ammattialoilla suoritettuna

2.2.4.2 Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen

2.2.4.2.1 Etiikkaa ja elämää

OSAAMISTAVOITTEET

- pohtii arvojen, normien ja katsomusten merkitystä omassa elämässään ja ihmisten välisissä suhteissa
- osaa arvioida ihmisoikeuksien, oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen vaikutuksia työelämässä
- tunnistaa eettisiä tilanteita ja osaa toimia eettisten periaatteiden mukaisesti
- osaa tunnistaa omien ja toisten arvojen merkitystä työtilanteissa sekä osaa ratkaista työelämän arvo- ja normiristiriitoja

KESKEINEN SISÄLTÖ

Etiikkaa ja elämää

- käsitteet tutuksi: etiikka, moraalit, arvo, normi, katsomus
- arvot ja normit omassa elämässä ja ihmissuhteissa sekä työelämässä ja yhteiskunnassa
- kansainväliset ihmisoikeussopimukset ja niiden Suomea koskevat sitoumukset
- ihmisoikeuksien, oikeudenmukaisuuden ja kestävä kehityksen vaikutus työelämään ja omaan alaan

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- lähiopetus luokassa/tietokonehuoneessa
- ohjattu verkkotyöskentely

Oppimismenetelmät

- luento-opetus
- opetuskeskustelu
- ongelmalähtöiset tehtävät
- tiedonhaku
- pari- tai ryhmätyöskentely
- aivoriihi
- keskustelupiiri
- roolipeli / opetusdraama

OSAAMISEN ARVIOINTI

- Osaaminen arvioidaan arvioinnin kohteiden mukaisesti
 - ongelmalähtöinen pari- tai ryhmätyö
 - kirjallinen ja/tai suullinen esitys
 - itsearviointi
- Osaamisen arvioi opetuksesta vastaava opettaja

<ul style="list-style-type: none"> • Opinnot suoritetaan ja arvioidaan ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään <u>Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ osaaminen arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen ja valtakunnallisiin opetussuunnitelman osaamistavoitteisiin <ul style="list-style-type: none"> – osaaminen arvioidaan arvioinnin kohteiden mukaisesti tehtävien ja muiden mahdollisten näyttöjen perusteella ○ osaamisen arvioi opetuksesta vastaava opettaja • Valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: liiketalouden perustutkinto. merkonomi
2.2.4.2.2 Psykologia, ihmisen toiminnan ymmärtäminen
2.2.4.2.3 Psykologia, psyykinen kehitys ja vuorovaikutussuhteet
2.2.4.2.4 Psykologia, työntekijänä kehittyminen
OSAAMISTAVOITTEET
<ul style="list-style-type: none"> • osaa havainnoida ja ymmärtää ihmisen toimintaan vaikuttavia psykologisia tekijöitä • osaa selittää omaa ja muiden käyttäytymistä psykologisen tiedon avulla • osaa hyödyntää kehityspsykologista tietoa työssään erilaisissa vuorovaikutus- ja ryhmätilanteissa • osaa toimia psyykkistä hyvinvointiaan ja oman alan työtehtävistä suoriutumista edistävasti • osaa arvioida työhönsä liittyviä ihmissuhde- ja asiakaspalvelutilanteita ja toimia psykologista tietoa käyttäen • osaa hyödyntää kehityspsykologista tietoa työssään erilaisissa vuorovaikutus- ja ryhmätilanteissa
KESKEINEN SISÄLTÖ
Ihmisen toiminnan ymmärtäminen <ul style="list-style-type: none"> • kognitiiviset, emotionaaliset ja motivaatioon liittyvät prosessit ihmisen toiminnassa • persoonallisuus ja temperamentit

- minän rakenteet
- identiteetti, minäkäsitys, itsetunto, itseluottamus
- toiminta haasteellisissa tilanteissa: psyykkinen itsesääntely ja omien hallintakeinojen kehittäminen
- ihminen aktiivisena toimijana erilaisissa ympäristöissä ja tilanteissa

Psyykkinen kehitys ja vuorovaikutussuhteet

- psyykkinen kehitys elämänkulun eri vaiheissa
- kehitystehtävät ja -haasteet eri ikäkausina
- kiintymyssuhteet ja niiden yhteys yksilön toimintakykyyn
- sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kulttuurin merkitys ihmisen psyykkisessä kehityksessä
- ryhmäprosessit ja ryhmädynamiikan perusteet

Työntekijänä kehittyminen

- psyykkisen hyvinvoinnin ulottuvuudet ja ylläpitäminen
- tunteet ja motivaatio ihmisen toiminnassa
- stressinhallinta ja sen kehittäminen
- työyhteisön ihmissuhde- ja vuorovaikutustilanteet huomioiden erilaiset yhteiskunnalliset ja kulttuuritaustat
- moraalikäsitteet ihmisen toiminnan ohjaajana
- esimerkkejä haasteellisista työelämän tilanteista ja niiden kohtaamista
- ammatti-identiteetti, ammatillisen kehittymisen prosessi
- työn merkitys (työ urana, urakkana, kutsumuksena)
- työyhteisötaidot (myötätunto työelämässä, aitoja kohtaamisia työelämään, kohtaamiset terveyden edistäjänä)
- positiivisen psykologian peruserätykset työhön suhtautumisena sekä osaamisena (suhde muutokseen, negatiivinen todellisuus vai positiivinen todellisuus)
- ratkaisukeskeinen työote voimavarana työssä (perusoletukset inhimillisistä vaikeuksista ja ongelmista, ratkaisu- ja voimavarakeskeisyys käytännössä)

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- lähi- ja etäympäristöt
- ohjattu verkkotyöskentely

Oppimismenetelmät

- lähiopiskelu
- haastattelu- ja havainnointiharjoitukset arkiympäristössä
- itsenäinen opiskelu
- keskustelut ja ryhmätyöskentely
- projektityöt
- luento-opetus
- opetuskeskustelu
- ongelmalähtöiset tehtävät
- tiedonhaku
- pari- tai ryhmätyöskentely
- aivoriihi
- keskustelupiiri

OSAAMISEN ARVIOINTI

- Osaaminen arvioidaan arvioinnin kohteiden mukaisesti ja suhteessa osaamistavoitteisiin
- Osaamisen arvioi opetuksesta vastaava opettaja
- Opinnot suoritetaan ja arvioidaan ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään **Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia**
- Osaaminen arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen ja valtakunnallisiin opetussuunnitelman osaamistavoitteisiin
 - osaaminen arvioidaan arvioinnin kohteiden mukaisesti
 - kirjallisten ja suullisten tehtävien, kokeiden ja/tai muiden mahdollisten näyttöjen perusteella
 - ongelmalähtöisen pari- tai ryhmätyöskentelyn tuloksien perusteel
- Arvioinnissa huomioidaan itsearviointi
- Valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: [liiketalouden perustutkinto. merkonomi](#)

2.2.4.2.5 Kulttuurien tuntemus, samalla viivalla

2.2.4.2.6 Kulttuurien tuntemus, kulttuurit tutuksi

2.2.4.2.7 Kulttuurien tuntemus, tunne ammattisi

OSAAMISTAVOITTEET

- Osaa toimia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita noudattaen ja edistää omalta osaltaan tasa-arvoa ja kaikkien yhdenvertaista kohtelua
- osaa toimia, käyttäytyä ja pukeutua tilanteen mukaisesti ja työkuulttuurin edellyttämällä tavalla
- osaa tunnistaa eri kulttuurien peruspiirteitä ja kulttuurista monimuotoisuutta työyhteisössä
- osaa ottaa huomioon eri kulttuuriryhmien keskeiset traditiot ja niiden vaikutuksen toimintaansa työelämässä
- osaa välittää omaa historiaa, perinteitä ja muuttuneita käytäntöjä sekä vertailla niitä muiden kulttuurien piirteisiin

KESKEINEN SISÄLTÖ

Samalla viivalla

- tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden käsitteet
- miesten ja naisten välinen tasa-arvo/työnjako Suomessa
- Syventyminen suomalaiseen työkuulttuuriin ja muihin lähikulttuureihin (Pohjoismaat ja EU alue)
- tutustuminen YK:n ihmisoikeusjulistukseen ja sen merkitykseen/vaikutukseen yhteiskunnassa
- toisen kulttuurin kunnioitus
- eri kulttuurien tervehtimiskäytänteet sekä miesten ja naisten roolit
- pukeutumiskulttuuri työelämässä
- tutustuminen eri kulttuurien sopivuussääntöihin

Kulttuurit tutuksi

- tutustuminen lähialueiden kulttuurien peruspiirteisiin, tapoihin ja työkuulttuuriin
- eri kulttuurista kotoisin olevan työkaverin kohtaaminen
- tutustuminen erilaisiin kulttuuri-ilmiöihin
- erilaisissa kulttuuriympäristöissä toimiminen

- kulttuurin näyttäytyminen esim. työpaikoilla
- ajankohtaiset asiat tiedotusvälineissä

Tunne ammattisi

- tutustuminen tulevan alan toimintakulttuuriin
- oman maan kulttuurin piirteet ja suomalaiselle yhteiskunnalle tärkeät arvot
- toimiminen monikulttuurisessa työympäristössä ja ammattitaidon kehittäminen tiimin jäsenenä

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- lähiopetus luokassa/tietokonehuokassa
- verkko
- museot/kaupungin ja järjestöjen tilaisuudet
- työpaikat ja muut ympäristöt

Oppimismenetelmät

- luokkaopetus
- ryhmätyöt
- tiedonhakuun liittyvät tehtävät

OSAAMISEN ARVIOINTI

- Opinnot suoritetaan ja arvioidaan ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään **Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia**
- Osaaminen arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen ja valtakunnallisiin opetussuunnitelman osaamistavoitteisiin
- Osaaminen arvioidaan arvioinnin kohteiden mukaisesti

Samalla viivalla

- arvioitava ryhmätyö
- itsearviointi

<p>Kulttuurit tutuksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioitava lyhyt esitys ryhmälle valitsemastaan maasta tai kulttuurista • itsearviointi <p>Tunne ammattisi</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioitava esitys Suomesta ja oman tulevan ammattialan toimintatavoista • itsearviointi <ul style="list-style-type: none"> • Arvioinnissa huomioidaan itsearviointi <p>Valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: liiketalouden perustutkinto. merkonomi</p>
2.2.4.3 Ympäristöosaaminen
2.2.4.3.1 Ympäristölainsäädäntö
2.2.4.3.2 Kestävä ympäristö
2.2.4.3.3 Kestävä kulutus
OSAAMISTAVOITTEET
<ul style="list-style-type: none"> • osaa noudattaa ympäristölainsäädäntöä sekä toimia oman alan laatu-, ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmien ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti • hallitsee ammattitaidon kannalta keskeisten tuotteiden elinkaaren • osaa toimia luonnon monimuotoisuuden säilyttäen • osaa sopeutua ilmastonmuutokseen työ- ja toimintatapavalinnoilla • osaa edistää energia- ja materiaalitehokkuutta ja ehkäisee jätteiden syntyä • osaa omassa toiminnassaan ottaa huomioon mahdolliset ympäristövaikutukset, kuten päästöt ilmaan, veteen tai maaperään • osaa lajitella jätteet ja hyödyntää kierrätyksen mahdollisuudet omalla alallaan.
KESKEINEN SISÄLTÖ

Ympäristölainsäädäntö

- kunnalliset jätehuoltomääräykset oman alan osalta
- kunnalliset ympäristönsuojelumääräykset
- kunnalliset rakentamismääräykset / rakennusjärjestys oman asunnon ja kesäasunnon osalta
- työpaikkakohtaisiin järjestelmiin tutustuminen

Kestävä ympäristö

- luonnon monimuotoisuus
- tuotteen elinkaari
- tuotteiden / palveluiden hiilijalanjälki
- ilmastomuutokseen sopeutuminen

Kestävä kulutus

- jätteiden lajittelu ja kierrätys
- energia- ja materiaalitehokkuus
- jätteiden synnyn ehkäiseminen

OSAAMISEN HANKKIMINEN**Oppimisympäristöt**

- lähi- ja etäoppimisympäristöt
- verkko (esim. Moodle)
- työpaikat ja työpaikan kaltaiset oppimisympäristöt
- jäteaseman toimintaan tutustuminen (Jätekuukko)

Oppimismenetelmät

- opettajan ohjaus/luokkaopetus
- kirjalliset tehtävät integroituna käytännön harjoitustöihin ja työssäoppimiseen
- verkkomateriaalin hyödyntäminen

OSAAMISEN ARVIOINTI

- Osaamisen arvioi opetuksesta vastaava opettaja

- Opinnot suoritetaan ja arvioidaan ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään **Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia**
- Osaaminen arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen ja valtakunnallisiin opetussuunnitelman osaamistavoitteisiin
 - osaaminen arvioidaan arvioinnin kohteiden mukaisesti
 - kirjallisten ja suullisten tehtävien, kokeiden ja/tai muiden mahdollisten näyttöjen perusteella
 - ongelmalähtöisen pari- tai ryhmätyöskentelyn tuloksien perusteella
- Arvioinnissa huomioidaan itsearviointi
- Valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: [liiketalouden perustutkinto. merkonomi](#)

2.2.4.4 Yrittäjyys ja yritystoiminta

2.2.4.4.1 Yrittäjyys ja yritystoiminta

OSAAMISTAVOITTEET

Opiskelija

- osaa arvioida ja tunnistaa oman osaamisensa ja omat vahvuutensa
- osaa ideoida omaa liikeideaa ja sen kehittämismahdollisuuksia
- osaa arvioida mahdollisuuksiaan ryhtyä yrittäjäksi
- osaa selvittää omia ammatillisia verkostojaan
- osaa tunnistaa kannattavan liiketoiminnan periaatteet
- osaa arvioida oman yrittäjyyden ja yritystoiminnan merkitystä omalle hyvinvoinnilleen ja Suomen kansantaloudelle

KESKEINEN SISÄLTÖ

- yrittäjyyden ja yritystoiminnan merkitys
- oman osaamisen tunnistaminen ja tuotteistaminen
- yleiset yrittäjän ominaisuudet
- yrittäjyyden eri muodot

- liikeidea-ajattelu
- yritysmuodot ja niiden vertailu
- liiketoiminnan taloudelliset edellytykset ja riskit
- yrityksen rahoituslähteet

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristöt

- lähi- ja etäoppimisympäristöt
- verkko (esim. Moodle, blogi yms.)
- työpaikat ja työpaikan kaltaiset ympäristöt

Oppimismenetelmät

- luokkaopetus ja aiheisiin liittyvät tehtävät yksilö- ja ryhmätöinä
- sosiaalisen median soveltaminen sopivin osin
- tiedonhaku ohjattuna/itsenäisesti

OSAAMISEN ARVIOINTI

- Osaamisen arvioi opetuksesta vastaava opettaja
- Opinnot suoritetaan ja arvioidaan ammatillisessa perustutkinnossa tunnustettavina ja tunnistettavina opintoina, jolloin käytetään **Savon ammatti- ja aikuisopiston ammatillisen perustutkinnon tavoitteita ja arviointia**
- Osaaminen arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen ja valtakunnallisiin opetussuunnitelman osaamistavoitteisiin
 - osaaminen arvioidaan arvioinnin kohteiden mukaisesti
 - kirjallisten ja suullisten tehtävien, kokeiden ja/tai muiden mahdollisten näyttöjen perusteella
 - ongelmalähtöisen pari- tai ryhmätöyöskentelyn tuloksien perusteel
- Arvioinnissa huomioidaan itsearviointi
- Valtakunnalliset ammatillisen perustutkinnon perusteiden tasokuvaukset. Linkki OPH:n tutkinnon perusteisiin: [liiketalouden perustutkinto. merkonomi](#)

2.2.5 Vapaasti valittavat koulutuksen osat 0 - 5 osp

Vapaasti valittavien koulutuksen osien avulla opiskelija voi saada vahvistusta urasuunnitteluunsa ja lisävalmiuksia tuleviin ammatillisiin opintoihin oman suuntautumisensa mukaan.

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti suorittaa vapaasti valittavia koulutuksen osia omien yksilöllisten tarpeiden, kiinnostuksen ja valmiuksien mukaan koulutuksen järjestäjän paikallisesta tarjonnasta ja/tai muusta (alueellisesta) tarjonnasta.

Vapaasti valittavat koulutuksen osat voivat koostua yhdestä tai useammasta osasta.

Vieraskielisille opiskelijoille voidaan järjestää myös oman äidinkielen opetusta, jonka tavoitteena on huolehtia siitä, että he ymmärtävät toiminnallisen kaksikielisyyden merkityksen ja arvostavat oman äidinkielen osaamista myös ammatillisissa yhteyksissä.

OSAAMISTAVOITTEET

Tavoitteet asetetaan kunkin opintokokonaisuuden mukaan joko ammattialan tavoittein tai VALMA -opintoja suoritettaessa kunkin oppiaineen edellä mainituin tavoittein

KESKEINEN SISÄLTÖ

2.2.5.1 Opinnot ammatillisen tutkinnon tavoittein työpaikoilla tai ammattialalla

2.2.5.2 Yhteiset projektit kummiyrityksen, kolmannen sektorin tai opintoalan kanssa

2.2.5.3 Peruskoulun oppiaineita kertaava paja

2.2.5.4 Suomi toisena kielenä -opintoja

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Oppimisympäristö muodostuu kunkin opiskelijan valitsemasta opintokokonaisuudesta ja opinnot järjestetään sen mukaan joko

- luokassa
- opintoalojen työpajoissa
- yhteisten aineiden opintojen yhteydessä
- työpaikoilla
- kummiyrityksissä tai
- kolmannen sektorin tiloissa

OSAAMISEN ARVIOINTI

Osaaminen arvioidaan ammattialojen arviointiperusteiden tai Valman kyseisen opintokokonaisuuden arviointikriteerien mukaan joko numeroarviointina tai hyväksytymerkinnällä.

AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVA KOULUTUS - VALMA		
2.1 Pakollinen koulutuksen osa	10 osp	
2.1.1 Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen	10 osp Hyväksytty	
2.1.1.1 Opiskelijan itsetuntemus		
2.1.1.2 Koulutuksen ja ammattien tuntemus		
2.1.1.3 Oppimisen yleisvalmiudet		
2.1.1.4 Työelämään, ammatteihin ja oppisopimuskoulutukseen perehtyminen		
2.1.1.5 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja jatkosuunnitelmat		
2.2 Valinnaiset koulutuksen osat	50 osp	
2.2.1 Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen	10 – 30 osp	Tunnus- tettavat opinnot
2.2.1.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, äidinkieli	Hyväksytty	Arvosana T1 - K3
2.2.1.1.1 Opiskelutaidot ja tiedonhaku		1 osp
2.2.1.1.2 Vuorovaikutus		1 osp
2.2.1.1.3 Kirjoittamisen taidot		1 osp
2.2.1.1.4 Verkkoviestintä ja kulttuuri		1 osp
2.2.1.2 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, S2	Hyväksytty	Arvosana T1 - K3
2.2.1.2.1 Opiskelutaidot ja tiedonhaku		1osp
2.2.1.2.2 Vuorovaikutus		1 osp
2.2.1.2.3 Kirjoittamisen taidot		1 osp
2.2.1.2.4 Suomen kieli ja kulttuuri		1 osp
2.2.1.2.5 Puhutaan suomea		1 osp
2.2.1.2.6 Kirjoitetaan suomea		1 osp
2.2.1.2.7 Arjen tekstitaidot		

2.2.1.2.8 Minä ja erilaiset tekstit		
2.2.1.2.9 YKI -kirjoittaminen ja luetun ymmärtäminen		
2.2.1.2.10 Arkielämän puheviestintä		
2.2.1.2.11 Puhekieli ja murteet		
2.2.1.2.12 Draama		
2.2.1.2.13 Esitelmä		
2.2.1.2.14 YKI -puhuminen ja kuullun ymmärtäminen		
2.2.1.2.15 Kieliopin kertausta 1		
2.2.1.2.16 Kieliopin kertausta 2		
2.2.1.2.17 Kieliopin extra		
2.2.1.3 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, englanti	Hyväksytty	Arvosana T1 - K3
2.2.1.3.1 Englannin perusteet		
2.2.1.3.2 Brush up your English		1 osp
2.2.1.3.3 English for you		
2.2.1.4 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, matematiikka	Hyväksytty	Arvosana T1 - K3
2.2.1.4.1 Arkimatematiikka		
2.2.1.4.2 Peruskoulun kertaaminen		
2.2.1.4.3 Peruslaskutoimitukset		1 osp
2.2.1.4.4 Prosenttilaskut		1 osp
2.2.1.4.5 Geometria		1 osp
2.2.1.5 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, fysiikka ja kemia	Hyväksytty	Arvosana T1 - K3
2.2.1.5.1 Fysiikka		1 osp
2.2.1.5.2 Kemia		1 osp
2.2.1.6 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, Tieto- ja viestintäteknologia	Hyväksytty	Arvosana T1 - K3
2.2.1.6.1 Tieto- ja viestintäteknikka sekä sen hyödyntäminen		1 osp
2.2.1.6.2 Sosiaalinen media		1 osp

2.2.1.7 Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen	Hyväksytty	Arvosana T1 - K3
2.2.1.7.1 Yhteiskuntataidot		1 osp
2.2.1.7.2 EU tutuksi		1 osp
2.2.2 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen	10 - 20 osp	Tunnus- tettavat opinnot
2.2.2.1 Työelämätaidot	Hyväksytty	Arvosana T1 - K3
2.2.2.1.1 Työnhaku		1 osp
2.2.2.1.2 Työyhteisön jäseneksi		1 osp
2.2.2.1.3 Osaava työntekijä		1 osp
2.2.2.2 Ammatteihin ja koulutukseen tutustuminen	Hyväksytty	Arvosana T1 - K3
2.2.2.3 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen	Hyväksytty	Arvosana T1 - K3
2.2.3 Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen	10 - 20 osp Hyväksytty	Tunnus- tettavat T1 - K3
2.2.3.1 Kortit (työturvallisuus, ensiapu, hygienia, tulityö)		1 - 3 osp
2.2.3.2 Asuminen ja arjenhallinta		
2.2.3.3 Terveellinen ja taloudellinen ruoka		
2.2.3.4 Harrastus ja vapaa-ajan taidot		
2.2.3.5 Käden taidot		
2.2.3.6 Taide ja kulttuuri		1 - 3 osp
2.2.3.7 Liikunta ja työkyky		1 - 3 osp
2.2.3.8 Terveystieto ja työkyky		1 - 3 osp
2.2.4 Ammatilliset perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet	0 - 10 osp	Tunnus- tettavat opinnot
2.2.4.1 Ammatillisen tutkinnon osat ammattialoilla suoritettuna		Arvosana T1 - K3

2.2.4.2 Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen		Arvosana T1 - K3
2.2.4.2.1 Etiikkaa ja elämää		1 osp
2.2.4.2.2 Psykologia, ihmisen toiminnan ymmärtäminen		1 osp
2.2.4.2.3 Psykologia, psyykinen kehitys ja vuorovaikutussuhteet		1 osp
2.2.4.2.4 Psykologia, työntekijänä kehittyminen		1 osp
2.2.4.2.5 Kulttuurien tuntemus, samalla viivalla		1 osp
2.2.4.2.6 Kulttuurien tuntemus, kulttuurit tutuksi		1 osp
2.2.4.2.7 Kulttuurien tuntemus, tunne ammattisi		1 osp
2.2.4.3 Ympäristöosaaminen		Arvosana T1 - K3
2.2.4.3.1 Ympäristölainsäädäntö		1 osp
2.2.4.3.2 Kestävä ympäristö		1 osp
2.2.4.3.3 Kestävä kulutus		1 osp
2.2.4.4 Yrittäjyys ja yritystoiminta		Arvosana T1 - K3
2.2.4.4.1 Yrittäjyys ja yritystoiminta		1 osp
2.2.5 Vapaasti valittavat koulutuksen osat	0 - 5 osp Hyväksytty	Tunnus- tettavat T1 - K3
2.2.5.1 Opinnot ammatillisen tutkinnon tavoittein työpaikoilla tai ammattialalla		0 - 5 osp
2.2.5.2 Yhteiset projektit kummiyrityksen, kolmannen sektorin tai opin- toalan kanssa		
2.2.5.3 Peruskoulun oppiaineita kertaava paja		
2.2.5.4 Suomi toisena kielenä -opintoja		0 - 5 osp

**Ammatilliseen peruskoulutukseen
valmentava koulutus,
VALMA**

**SAVON AMMATTI-
JA AIKUISOPISTO**

IISALMI

Asevelikatu 24, 74100 Iisalmi

KUOPIO

Presidentinkatu 1, 70100 Kuopio
Presidentinkatu 3, 70100 Kuopio
Sammakkolammentie 2, 70200 Kuopio
Kolmisopentie 7, 70780 Kuopio
Pohjolankatu 1, 70500 Kuopio
Sahakatu 2, 70800 Kuopio
Viestikatu 1, 70601 Kuopio

JUANKOSKI

Hietapohjantie 926, 73460 Muuruvesi

SIILINJÄRVI

Haapamäentie 1, 70900 Toivala
Siltasalmentie 450, 70900 Toivala

VARKAUS

Osmajoentie 75 A, 78210 Varkaus

**VARKAUDEN
LUKIO**

Osmajoentie 75 D, 78210 Varkaus

**SAVON
OPPISOPIMUSKESKUS**

Microkatu 1 A-osa, 70210 Kuopio

**SAVON
KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ**

PL 87, 70101 Kuopio

